

ISSN 3027-6985 (Online)

วารสารบริหาร

การพัฒนานวัตกรรมเชิงบูรณาการ

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม - มิถุนายน 2566

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

ผศ.ดร. ญาณกร โท้ประยูร

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

บรรณาธิการ

ดร. วัลลภ ไหญ่ยิ่ง

บริษัท เอชอาร์ดีไอ จำกัด, ประเทศไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ด้านบริหาร

ดร. สุภาวดี หนูสิน

บริษัท เอชอาร์ดีไอ จำกัด, ประเทศไทย

ด้านวิชาการ

อ.ดร. อิทธิศักดิ์ จิราภรณ์วารี

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ

ดร. บุญรวม จิตต์สามารถ

บริษัท เอชอาร์ดีไอ จำกัด, ประเทศไทย

ดร. ธันภักดิ์ โคตรสิงห์

บริษัท เอชอาร์ดีไอ จำกัด, ประเทศไทย

ผศ.ดร. สานิตย์ หนูนิล

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ประเทศไทย

ผศ.ดร. อีสริ์ จิรจรรยาเวช

คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ประเทศไทย

ผศ.ดร. วิวัฒน์ แก้วดวงเล็ก

สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, ประเทศไทย

อ.ดร. ศราวุฒิ อินทพนม

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน มหาวิทยาลัยชีวิต, ประเทศไทย

อ.ดร. สุรวิทย์ วังษ์ทิพย์

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร, ประเทศไทย

อ.ดร. ณัฐพงษ์ เพชรลออ

สถาบันระบบรางและขนส่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, ประเทศไทย

อ.ดร. จริยา สนามทอง

สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, ประเทศไทย

อ.ดร. ยุภาวรรณ ดวงอินตา

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์, ประเทศไทย

อ.ดร. ชิตวันพัทธ์ วีระสัย

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร, ประเทศไทย

พ.ต.ท.หญิง อ.ดร. ณพวรรณ ปัญญา

คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ประเทศไทย

ดร. สิริสุดา หนูทิมทอง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, ประเทศไทย

ผู้ประสานงาน

นางสาวณัฐนันท์ จันทมณี

บริษัท เอชอาร์ดีไอ จำกัด, ประเทศไทย

นางสาววรัมพร แดงนิ่มงาม

บริษัทในเครือ เอชอาร์ดีไอ จำกัด, ประเทศไทย

วารสารบริหาร การพัฒนานวัตกรรมเชิงบูรณาการ

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม - มิถุนายน 2566

ISSN 3027-6985 (Online)

วัตถุประสงค์และขอบเขตการตีพิมพ์

วารสารฯ มีนโยบายการตีพิมพ์บทความวิจัยหรือบทความวิชาการ ที่มีคุณภาพสูงและมีมาตรฐานสากล โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณาจารย์ นักศึกษา นักวิชาการ และนักวิจัยทั้งในและนอกองค์กรสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความจะพิจารณาพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)

ประเภทของบทความ

บทความวิจัย (research article) บทความวิชาการ (academic article) บทความปริทัศน์ (review article) บทวิจารณ์หนังสือ (book review)

ภาษาที่รับตีพิมพ์

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

กำหนดออก

วารสารตีพิมพ์ 2 ฉบับต่อปี

- ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
- ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บริษัท เอชอาร์ดีไอ จำกัด (Human Resource Development Institute, HRDI Co., Ltd.)

บทบรรณาธิการ

วารสารบริหารการพัฒนาวัตกรรมการ (Integrated Innovation Development Management Journal) จัดทำโดยสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บริษัท เอชอาร์ดีไอ จำกัด (Human Resource Development Institute, HRDI Co., Ltd.) มีนโยบายการตีพิมพ์บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือที่มีคุณภาพสูงและมีมาตรฐานสากล โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณาจารย์ นักศึกษา นักวิชาการ และนักวิจัยทั้งในและนอกองค์กร เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการพลังงาน การบริหารธุรกิจ พุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษา เชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บริษัท เอชอาร์ดีไอ จำกัด ได้มีการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงวารสารฉบับนี้หลายด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากรของกองบรรณาธิการมีการปรับเปลี่ยนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการมากยิ่งขึ้น ด้านรูปแบบวารสารได้ปรับเปลี่ยนให้ดูทันสมัย โลโก้ใหม่ ปกใหม่ รูปแบบใหม่ ด้านเทคโนโลยีได้นำเข้าระบบเว็บไซต์ <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/IIDMJ/> ของ Thaijo เป็นฉบับแรก พร้อมทั้งนำบทความของปีที่ 1 ฉบับที่ 1-2 (ปี 2564) และปีที่ 2 ฉบับที่ 1-2 (ปี 2565) ขึ้นระบบเว็บไซต์ของ Thaijo ย้อนหลัง อีกทั้งได้ขอจดแจ้งและเลขมาตรฐานสากลประจำวารสารแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-ISSN) ให้มีความพร้อมรองรับการพัฒนาเข้าสู่ฐาน TCI (Thai-Journal Citation Index) ต่อไป ทั้งนี้ถือว่าวารสารฉบับนี้ เป็นฉบับปฐมฤกษ์ที่ตีพิมพ์แบบออนไลน์ ผ่านระบบระบบเว็บไซต์ของ Thaijo

กองบรรณาธิการวารสารบริหารการพัฒนาวัตกรรมการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของวารสารฉบับนี้รวมทั้งขอขอบคุณท่านผู้อ่านที่ได้ให้ความสนใจติดตามวารสารฯ และหากท่านมีข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นอย่างยิ่ง

ดร.วัลลภ ใหญ่ยิ่ง

บรรณาธิการ

วารสารบริหารการพัฒนาวัตกรรมการ

สารบัญ

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูปการบริหารงานของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์

วิวัตติ เถารัตระกุล, ธนภาค บุ่งจันทร์, ประดิษฐ์ ตีวัฒนกุล..... 1

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid19) กรณีศึกษาชุมชนบ้านเอื้ออาทร รังสิต คลอง1

วิภาวี ยศตันติ, เฉลิมพร เย็นเยือก..... 13

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงาน กรณีศึกษา พนักงานท่าอากาศยาน ดอนเมือง

แสงระวี สว่างเนตร, เฉลิมพร เย็นเยือก, wicha kan..... 25

ผู้ให้บริการกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วในเมืองท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต

Suppakit Taweessaga, Ittisak Jirapornvaree..... 38

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4

chatchanan pookaew..... 52

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูปการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์

New public administration to affects the administrative reform of the
local government organization: Phetchabun province

วิวัติ เถารุตรกุล, ธนภาค บุ่งจันทร์* และ ประดิษฐ์ ดีวัฒนกุล

Wiwat Thaoruktrakul, Thanaphak Bungchan and Pradit Deewattanakul

สถาบันรัชต์ภาคย์

Rajapark Institute

Email: nuttawutbungchan@gmail.com

Received 8 July 2023

Revised 2 August 2023

Accepted 2 August 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และนักการเมืองระดับท้องถิ่นของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2,749 คนจากประชากร 57,000 คน โดยใช้สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัล

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบไปด้วย 1. การพัฒนาระบบราชการ 2. การกำหนดนโยบาย 3. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน 4. การอำนวยความสะดวก 5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเกี่ยวข้องการมุ่งเน้นผลลัพธ์ การวัดผลการปฏิบัติงาน การเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชน การทบทวนบทบาทของภาครัฐ การกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อย เป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสม การแข่งขัน การเป็นลูกค้า การทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญา การปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชี การมีภาระรับผิดชอบ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะจากการวิจัย การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีอิทธิพลต่อการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์การบริหารภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐ มีผลต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีการปรับแนวคิดให้กับยุคสถานการณ์ การตอบสนองงานขององค์การและเกิดประโยชน์กับประชาชน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่, การปฏิรูปการบริหารงาน, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The article's objectives of the relationship between the new government management and administrative reforms of local government organizations in Phetchabun Province The population used in this study consisted of civil servants, employees, employees, and local politicians of the municipality. Moreover, the Sub-district Administrative Organization of 2,749 people from a population of 57,000 using a specific sampling method. Is exploratory research and tools used in research Data were collected as questionnaires and analyzed by statistical software packages such as frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and canonical correlation analysis.

The results showed that 1) The relationship between new government management and administrative reform of local government organizations results in the same direction, consisting of 1. The development of the bureaucratic system 2. Policy formulation 3. Reduction of operational procedures 4. Administration 5. Performance Evaluation It involves focusing on results. Performance measurement imitation of the management of the private sector review of the role of the public sector Decentralization and subdivision are various agencies To be appropriate, competitive, customer working in a contractual relationship Improving financial and accounting management accountability, transparency, public participation with suggestions, suggestions from research The new approach of public administration influences administrative reform of local government organizations. Shows that management relations are under the concept of public administration, which affects the administration of local government organizations. There will be a concept adaptation to the situation era. They were responding to the work of the organization and benefiting the people.

Keywords: New Public Administration, Administrative reform, Local Government Organization

1. บทนำ

องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ที่ได้รับการศึกษาจากมุมมองขององค์กรและระบบการบริหารแบบดั้งเดิม การจัดระบบราชการให้มีพลวัตรและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอาจไม่เพียงพออีกต่อไป จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของระบบบริหารราชการในการให้บริการสาธารณะประโยชน์ การปรับเปลี่ยนการบริหารราชการโดยใช้หลักการ เช่น การบริหารแบบมุ่งผลการปฏิบัติงาน การบริหารแบบมืออาชีพ เป็นต้น ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ คำนึงถึงคุณค่าโดยเน้นจรรยาบรรณวิชาชีพและมุ่งให้บริการประชาชนอย่างมีคุณภาพเป็นสำคัญสูงสุด (ฉัตรชัย นาถ์พลอย, 2563)

กล่าวได้ว่า กว่า 20 ปีที่ผ่านมา “การปฏิรูปการปกครอง” ได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางทั่วโลก ในประเทศไทยเองระบบการจัดการ รัฐบาลได้พยายามปรับปรุงและปฏิรูประบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพยายามที่จะออกแบบแนวทางของรัฐบาลใหม่ ซึ่งเดิมเน้นที่รูปแบบการปกครอง (Government Approach) โดยเน้นที่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในแนวดิ่ง การปฏิบัติตามคำสั่งในลักษณะที่รัฐสามารถปกครอง กำหนดกฎเกณฑ์ และรับผิดชอบสั่งการ สั่งการ หรือเข้าแทรกแซงการบริหารกิจการต่าง ๆ ได้เป็นรูปเป็นร่างในปัจจุบันที่เรียกว่า นาข้าว การกำกับดูแลที่เน้นการจัดลำดับความสำคัญและความสัมพันธ์เชิงอำนาจในแนวนอน (แนวทางการกำกับดูแล) กระจายอำนาจสู่ชุมชนและภูมิภาคและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มสังคม ผลิตภาพของหน่วยงานรัฐ ดำเนินธุรกิจอย่างสมเหตุสมผล ตรวจสอบได้ โปร่งใส และพร้อมรับการตรวจสอบ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเปลี่ยนสมมติฐานเกี่ยวกับบทบาทของภาครัฐจากการเน้นให้สถาบันของรัฐเป็นผู้จัดการและการจัดบริการสาธารณะที่สำคัญต่อสังคม สู่บทบาทใหม่ที่เน้นความหลากหลายในการบริหารจัดการงานสาธารณะ (บริการสาธารณะ) ที่เกี่ยวข้องกับหลายองค์กรในภาครัฐ

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการปกครองท้องถิ่นไทยมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการประชาชนในท้องถิ่นตามกฎหมาย โดยจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลต่อการบริหารราชการแผ่นดินของไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งนับเป็นเวลานานแล้วที่องค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัดตั้งขึ้น และมีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการประชาชนมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งในการบริหารงานนั้นจะบริหารโดยมีผู้บริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในพื้นที่ นับตั้งแต่มีการประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บทบาทอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมี

หน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว 5) ด้านบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2549)

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีจุดหมายเพื่อให้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการในด้านต่างๆ ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง รวดเร็ว เป็นธรรม และเท่าเทียมสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลกลางไม่อาจทำได้ดีเท่า แต่ในภาวะปัจจุบันกลับพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งก็มีปัญหาเกิดขึ้น ดังนี้ จำนวนบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนที่เป็นข้าราชการ พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้าง ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรสูงมากขึ้น เกิดปัญหาคนล้นงาน มีปัญหาด้านความโปร่งใส มีการทุจริตกันอย่างกว้างขวาง การขาดประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณ ซึ่งเห็นได้จากโครงการหลาย ๆ โครงการของท้องถิ่นสร้างแล้วไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง หรือไม่มีการใช้ประโยชน์เลย การให้บริการประชาชนยังมีความล่าช้าไม่มีความคล่องตัวอย่างที่ควรจะเป็น ยังมีการยึดแนวปฏิบัติเดิม ๆ จากราชการส่วนกลางมาปฏิบัติงานในท้องถิ่น การสรรหาพนักงานยังใช้ระบบอุปถัมภ์ทำให้ได้พนักงานที่ไม่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) หรือเรียกว่า “การจัดการนิยม” (Managerialism) หรือ “การบริหารภาครัฐที่อาศัยระบบตลาด (Market-based Public Administration)” หรือ “รัฐบาลผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Government)” เป็นแนวคิดทางการบริหารที่ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้การบริหารจัดการภาครัฐมีความทันสมัย การผูกขาดการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น เหล่านี้ไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกปัจจุบันได้ จึงมีการเสนอแนวคิด/หลักการบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่ (New Public Management) ที่ให้ความสำคัญกับผลผลิตและผลลัพธ์ของการบริหารงาน ผูกขาดการดำเนินการที่ไม่จำเป็น สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกปัจจุบัน จึงมีการเสนอแนวคิด/หลักการบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นผลผลิตและผลลัพธ์ทางการบริหาร ปรับโครงสร้างองค์กรในขนาดเล็กลง การจัดการ HR แบบกระจายอำนาจที่มีขนาดเล็กและชัดเจนนั้นมุ่งเน้นไปที่ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดความสำเร็จ และกำจัดการะงานที่ไม่จำเป็นของรัฐบาลโดยอนุญาตให้ภาคเอกชนดำเนินการ ลด หรือการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ โดยจ้างเอกชนทำงานบางประเภทแทน (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545)

ในปัจจุบันเนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นในด้านการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลยังคงมีภาพลักษณ์ว่าการบริหารงานยังด้อยคุณภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การตอบสนองความต้องการแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ แนวทางใหม่ในการบริหารรัฐ

กิจการกำลังได้รับความสนใจและเป็นหนึ่งในแนวทางที่ถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงการบริหารราชการ พัฒนาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ การนำหลักการดังกล่าวไปใช้ในองค์กรและสถาบัน ควรคำนึงถึงสภาวการณ์ขององค์กรหรือสถาบัน เป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะใช้หลักการบริหารใหม่กับรัฐบาลท้องถิ่น ช่วยให้รัฐบาลท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัจจัยใดบ้างที่ควรพิจารณาในการใช้หลักการดังกล่าวกับรัฐบาลท้องถิ่น ตามความเหมาะสม รวมถึงความยั่งยืนของการพัฒนา . โดยเฉพาะระบบการบริหารราชการแผ่นดินของไทยมักมีอิทธิพลอย่างมาก (โกวิทย์ พวงงาม, 2545)

1. ทำให้การบริหารของรัฐมีลักษณะผูกขาดไม่ก่อให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างหน่วยงานของรัฐในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนระหว่างผู้รับบริการและประชาชนผู้บริโภค ในทางกลับกันกลับเป็นการเสริมและกระตุ้นให้หน่วยงานของรัฐและข้าราชการ ตลอดจนพนักงานของรัฐใช้บทบาทการผูกขาดแสวงหาประโยชน์ให้หน่วยงานและสมาชิกของหน่วยงานเป็นหลักการบริหาร งาน ลักษณะขาดประสิทธิภาพสิ้นเปลือง ไม่ประหยัด ประชาชนขาดความสะดวกในการรับบริการและเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในกิจกรรมของรัฐ เพื่อช่วยในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีผลทำให้ความสามารถของประเทศในการแข่งขันกับประชาคมโลกมีสมรรถนะต่ำ

2. ทำให้การบริหารงานของรัฐช่วยสร้างรูปแบบการปกครองรัฐให้เป็นการปกครองโดยข้าราชการอย่างมีความเป็นสถาบัน โดยเฉพาะลักษณะของการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางในทุก ๆ กิจกรรมของรัฐ มีผลทำให้แนวทางการบริหารไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ความสามารถในการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย กระจัดกระจายกันอยู่ทั่วประเทศจึงมีต่ำ เพราะข้าราชการทุกระดับต้องฟังคำสั่งและนโยบายที่มาจากส่วนกลาง ความรวดเร็วในการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก็มักจะล่าช้าไม่ทันการณ์

3. ทำให้การบริหารงานโดยองค์กรของรัฐต้องเผชิญกับภาระในการประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานด้วยกันเอง ทั้งในระดับแนวตั้งลงล่างและในระดับแนวราบต่อแนวราบ เกิดความล่าช้า ความขัดแย้ง ความไม่สามารถในการประสานกิจกรรมร่วม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์รวมของชาติ วัตถุประสงค์ที่บรรลุมักจะ เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของกองมากกว่ากรม ของกรมมากกว่ากระทรวง และของกระทรวงมากกว่าประเทศ โดยรวมยิ่งไปกว่านั้นยังส่งผลให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติ รัฐมีการตัดสินใจแก้ปัญหาเชิงนโยบาย แต่การนำนโยบายไปปฏิบัติมักจะล้มเหลวหรือล่าช้า ไม่ทันการณ์มาโดยตลอด

4. การขยายตัวขององค์กรภาครัฐ ซึ่งมีลักษณะของการขยายทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ ยังทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการกิจ มีการทำงานที่เหลื่อมล้ำและขัดแย้งกัน มีการเพิ่มกำลังคนและงบประมาณในอัตราที่ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้น เป็นภาระในระยะยาวต่อการพัฒนาประเทศ เกิดบผูกพันด้านเงินเดือน และสวัสดิการ

ผลประโยชน์ของข้าราชการถึง 2 ใน 3 ของงบประมาณแผ่นดินทำให้เหลืองบที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศในอัตราที่น้อยมากในแต่ละปี

5. การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้เกิดความผิดหวังจากชุมชนสะสม ประชาชนขาดศรัทธาในรัฐ และทำให้สร้างภาระการเผชิญหน้าระหว่างชุมชนกับรัฐบ่อยครั้ง และมีรูปแบบที่มีแนวโน้มของความรุนแรงสะสมเพิ่มขึ้น

6. การที่หน่วยงานของรัฐมีการประเมินผลในระบบปิดเข้าข้างตนเอง ทำให้กระบวนการงบประมาณแผ่นดินของรัฐไม่สามารถสะท้อนการแก้ปัญหาของประเทศได้ ซึ่งการใช้งบประมาณเพิ่มก็เป็นการสร้างปัญหาเรื้อรังสะสมในหน่วยงานของรัฐในระบบราชการไทยมากยิ่งขึ้น การประเมินผลที่ออกมาจึงเป็นการตอกย้ำให้มีการดำเนินงานในโครงการที่ไม่ได้ผลทำให้ทำต่อไปมากขึ้น ๆ อย่างไม่จบสิ้น (ทศพร ศิริสัมพันธ์ และคณะ, 2549)

เมื่อพิจารณาถึงระบบบริหารงานภาครัฐของไทย ในปัจจุบันเราก็คงพอจะมองเห็นถึงทิศทางของความเปลี่ยนแปลงได้บ้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรภาครัฐที่มีภารกิจหลัก การจัดการระบบบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาการบริหารจากราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แต่หลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ปัจจุบันรัฐธรรมนูญ 2560 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐที่กำหนดให้ “รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนมีเจตนารมณ์มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลบังคับใช้ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองบริหารและมีหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะทั้งนี้ รัฐจะกำกับดูแลได้เท่าที่จำเป็น ตามที่กฎหมายกำหนด และเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับประชากรเป้าหมาย ข้าราชการ เทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจะเลือกเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล รวม 18 แห่ง เทศบาล 6 แห่งโดยเลือกเทศบาลและอบต.ที่มีรายได้ตั้งแต่ 30 ล้านบาทขึ้นไป

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงาน และนักการเมืองระดับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล 18 แห่ง และเทศบาล 6 แห่ง จำนวน 2,749 คนจากประชากรจำนวน 57,000คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

3.2.1 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของบุคคล ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระดับตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัดและประสบการณ์การทำงาน

3.2.2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ 1) การมุ่งเน้นผลลัพธ์ 2) การวัดผล การปฏิบัติงาน 3) การเลียนแบบการจัดการของภาคเอกชน 4) การทบทวนบทบาทของภาครัฐ 5) การกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกัน 6) การแข่งขัน 7) การเน้นลูกค้าการทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญาหรือคล้ายสัญญา 9) การปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชี 10) การมีภาระรับผิดชอบ 11) ความโปร่งใส และ 12) การมีส่วนร่วมของประชาชน

3.2.3 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาระบบราชการ การกำหนดนโยบาย การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การอำนวยความสะดวกและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลนั้นสามารถแยกอธิบายลักษณะการใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

3.3.1 สถิติเชิงพรรณนา ใช้เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3.2 สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิบัติการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะใช้สถิติการวิเคราะห์สหพันธ์ค่าโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการปฏิรูปการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการปฏิรูปการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบราชการด้านการสร้างระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนในระดับสูงมากด้านการเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชนและด้านการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกันมีความสัมพันธ์ระดับสูง

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการปฏิรูปการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการกำหนดนโยบายพบว่าตัวแปรตามที่ได้รับอิทธิพลมากที่สุดคือการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านการทำงานในระดับความสัมพันธ์เชิงสัญญาหรือคล้ายสัญญา รองลงมาคือ ด้านการเน้นลูกค้าด้านการวัดผลการปฏิบัติงานด้านการเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชนและด้านความโปร่งใส ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ด้านการทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญาหรือคล้ายสัญญามีความสัมพันธ์ต่อการปฏิรูปการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการกำหนดนโยบายในองค์ประกอบด้านการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าอยู่ในระดับสูงมากส่วนด้านการเน้นลูกค้าและด้านการวัดผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงในขณะที่ด้านการเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และด้านความโปร่งใสความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการปฏิรูปการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานพบว่าการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ด้านการแข่งขันและด้านการทบทวน บทบาทของภาครัฐมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิรูปการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานในองค์ประกอบการกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยมุ่งผลการบริหารต่อประชาชนอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์ ด้านการวัดผลการปฏิบัติงาน และด้านความโปร่งใสมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการปฏิรูปการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่าด้านการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกัน และด้านการปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิรูปการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการอำนวยความสะดวกในองค์ประกอบด้านการจัดระบบสารสนเทศ ระบบเครือข่ายและการเชื่อมโยงข้อมูลอยู่ในระดับสูงมาก ในขณะที่ด้านการวัดผลการปฏิบัติงานด้านการแข่งขันและด้านการมีส่วนร่วมของพลเมืองมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานพบว่าด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐ และด้านการมีส่วนร่วมของพลเมืองมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ในองค์ประกอบด้านกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยยึดเป้าหมายการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชนมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

5. อภิปรายผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการพัฒนาระบบราชการ โดยมีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ด้านความโปร่งใสส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการพัฒนาระบบราชการในองค์ประกอบการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงานและการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูงในลักษณะนี้หมายความว่าองค์ประกอบด้านความโปร่งใสของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีแนวโน้มจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิรูปการบริหารงานด้านการพัฒนาระบบราชการสูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาระบบราชการจำเป็นอย่างยิ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิรูประบบราชการให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานและปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานและให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ในขณะที่ด้านการเน้นลูกค้า ด้านการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เหมาะกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกันมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านการแข่งขันด้านการมีภาระรับผิดชอบ และด้านการทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญาหรือคล้ายสัญญา มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานการกระจายอำนาจ เพื่อความมุ่งเน้นลูกค้าประชาชนไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ของเรื่องวิทย์ เกตุสุวรรณ (2547)

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการกำหนดนโยบาย โดยมีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ด้านการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกัน และด้านการเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชนส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการกำหนดนโยบายในองค์ประกอบการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐและการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในระดับสูงมาก ในลักษณะนี้หมายความว่าองค์ประกอบด้านการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะ

ที่ต่างกันและด้านการเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชนในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีแนวโน้มจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิรูปการบริหารงานด้านการกำหนดนโยบายสูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องปฏิรูประบบราชการ การอำนวยความสะดวกกับงานวิจัยของจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ (2547) ในขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมของพลเมืองมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงส่วนด้านการมีภาระรับผิดชอบและด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของพลเมืองการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความจำเป็นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานตรวจสอบและในขณะเดียวกันความรับผิดชอบต่อประชาชน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานการปฏิรูประบบราชการ (2547)

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยมีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ด้านการเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชน และการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกันส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานในองค์ประกอบด้านการทบทวน ปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ และการกระจายอำนาจการตัดสินใจ โดยมุ่งผลการบริหารต่อประชาชนในระดับสูง ในลักษณะนี้หมายความว่า องค์ประกอบด้านการเปลี่ยนแปลงการจัดการของภาคเอกชน และการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกันของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีแนวโน้มจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิรูปการบริหารงานด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานสูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิรูประบบราชการ การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่ด้านการเน้นลูกค้า ด้านการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกันมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเน้นลูกค้ามารับบริการ หรือการบริการประชาชน โดยมีการกระจายอำนาจการบริหารงาน การแบ่งย่อยของหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ (2547) ส่วนด้านการปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชี ด้านการมีภาระรับผิดชอบและด้านการวัดผล การปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และด้านความโปร่งใสมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีความจำเป็นต้องปฏิรูปการบริหารงาน ทั้งนี้ความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการบริหารงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการอำนวยความสะดวกโดยมีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ด้านการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกันส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการอำนวยความสะดวกในองค์ประกอบด้านการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนและด้านการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและงบประมาณรายจ่ายในระดับสูงมาก ในลักษณะนี้หมายความว่า องค์ประกอบด้านการกระจายอำนาจและการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานสาธารณะที่ต่างกันของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีแนวโน้มจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิรูปการบริหารงานด้านการอำนวยความสะดวกสูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การปฏิรูประบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงาน การอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เกิดการบริหารงานแบบคล่องตัวตอบสนองความต้องการของประชาชน ในขณะที่ด้านการมีภาระรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วมของพลเมือง ด้านการทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญาหรือคล้ายสัญญา และด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การมีภาระรับผิดชอบของการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปสัญญาและการมุ่งเน้นผลลัพธ์กับประชาชนตอบสนองความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารงานจัดการภาครัฐแนวใหม่ของ Hood (1991)

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยมีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์และด้านความโปร่งใสส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในองค์ประกอบการประเมินผลประสิทธิภาพในการบังคับบัญชาทั้งเฉพาะตัวและเป็นทีมงานในระดับสูงมากในลักษณะนี้หมายความว่า องค์ประกอบด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์และด้านความโปร่งใสของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีแนวโน้มจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิรูปการบริหารงานด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานสูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการประเมินผลการปฏิบัติงานของราชการทำให้การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ในขณะที่ด้านการเน้นลูกค้าและด้านการแข่งขันมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้บริการประชาชน โดยมุ่งเน้นลูกค้าบริการทำให้เกิดแข่งขันสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์ (2547)

6. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

6.1 การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีอิทธิพลต่อการปฏิรูปการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์การบริหารภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐ มีผลต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีการปรับแนวคิดให้กับยุคสถานการณ์ การตอบสนองงานขององค์กรและเกิดประโยชน์กับประชาชน

6.2 การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ เพื่อการปฏิรูประบบราชการ และการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นแนวคิดทฤษฎีการบริหารงานในรูปแบบใหม่ เพื่อให้พนักงาน ข้าราชการ ทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักการให้บริการประชาชนจำเป็นอย่างยิ่งต้องปฏิรูปการบริหารงานควบคู่กับการปฏิรูประบบราชการทั้งโครงสร้างโดยไม่ยึดติดกับค่านิยมแบบเดิมๆ ต้องมีความยืดหยุ่น ลดสายการบังคับบัญชาเพื่อนำพาองค์กรแห่งความเป็นเลิศ

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม. (2549). *มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์ กระบวนการ และการบริหารงานท้องถิ่น*.
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์. (2547). *ความคิดเห็นในการปฏิบัติราชการของข้าราชการไทยกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ฉัตรชัย นาถาพลอย. (2563). การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่, *วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ* 2 (2).
461-470
- ทศพร สิริสัมพันธ์. (2549). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารราชการแนวใหม่*. สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.).
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2546). *การปฏิรูประบบราชการภายใต้กระแสการจัดการภาครัฐใหม่ และข้อวิพากษ์*.
กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2547). *การพัฒนาระบบราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน*.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.
- Hood, Christopher. (1991). A public management for all seasons. *Public Administration* 69, (1)
3-19.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid19)

กรณีศึกษาชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1

Community Participation in Preventive of Corona virus 2019 (covid-19)

in Baan Ua-Athorn Rangsit Klong Nueng

วิภาวี ยศตันติ* และ เฉลิมพร เย็นเยือก

Wipavee Yottanti * and Chalernporn Yenyuak

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต

Institute of Public Administration and Public Policy, Rangsit University

Email: pudyottanti@hotmail.com

Received 8 July 2023

Revised 8 August 2023

Accepted 8 August 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรทาร์เยน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 366 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอนุมานในการทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และพบว่าทัศนคติที่มีต่อผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของ ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และพบว่าพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ที่มีต่อผลการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม เชื้อไวรัสโคโรนา 19 ชุมชนบ้านเอื้ออาทร

Abstract

The objective of this research were to study the community participation in preventing the spread of Coronavirus 2019 (Covid 19) a case study of Baan Ua-Athorn Rangsit Klong Nueng community. The research study was conducted using a quantitative method to gather the data form 366 samples of people who domiciled in Baan Ua-Athorn Rangsit Klong Nueng Community, Prachathipat Subdistrict, Thanyaburi District, Pathum Thani Province. And was carried out in order to obtain the data for the analysis and the discussion of results according to the specific research objectives.

The results revealed that the Community Participation in Preventing Coronavirus Disease 2019 (Covid 19) Case Study Baan Ua-Athorn Rangsit Klong Nueng Community as a whole was at a low level, considering each aspect was found that participation in receiving benefits at a low level. Followed by participation in decision making at low level Participation in the operation low level and the last rank is participation in the evaluation low level too. And found that the attitude towards the effect of community participation in the prevention of the corona virus 2019 (Covid19) and evaluation was a relationship with the participation in preventing COVID-19 of Baan Ua-Athorn Rangsit Klong Nueng community with a statistical significance of 0.05. And found that COVID-19 prevention behaviors had an effect on participation in operations receiving benefits and evaluation There is a correlation with participating in the prevention of COVID-19. 19 of Baan Ua-Athorn Rangsit Klong Nueng community with a statistical significance of 0.05.

Keywords: Participation, Coronavirus 19, Baan Ua-Athorn community

1.บทนำ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 เป็นต้นมา ได้เริ่มเกิดโรคระบาดร้ายแรงอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และต่อมาองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศชื่อที่เป็นทางการสำหรับใช้เรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่นี้ว่า โควิด 19 (Covid 19) รูปแบบการระบาดเป็นวงกว้างเกิดเมื่อคนหนึ่งคนแพร่เชื้อไวรัสไปสู่คนกลุ่มใหญ่ ส่งผลให้สถานการณ์การระบาดทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อเกิดการชุมนุมขนาดใหญ่ ความหนาแน่นขอบเขตเมือง รวมถึงระบบสาธารณสุขไม่เข้มแข็ง (World Health Organization Thailand, 2020) ส่งผลให้มีผู้ติดเชื้อทั่วโลกสูงถึง 617 ล้านรายและผู้เสียชีวิตกว่า 6.54 ล้านรายและประเทศไทยได้รับ

ผลกระทบเช่นกัน โดยมีผู้ติดเชื้อทั้งหมด 4,680,472 ราย และเสียชีวิต กว่า 32,755 ราย โดยประเทศไทยได้ดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 ตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสาธารณสุข ในการตอบสนองต่อการระบาดของโรคโควิด 19 มีเป้าหมายเพื่อลดการติดเชื้อลดอัตราการป่วยและลดอัตราการเสียชีวิตจากโรคโควิด 19 และ มีการมอบอำนาจการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับ หมู่บ้านหรือชุมชน ให้แก่ผู้บริหารแต่ละภาคส่วนเป็นผู้สั่งการ สำหรับการป้องกันและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ในระดับชุมชน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนคือการที่ชุมชนสามารถจัดการการใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในชุมชนตามอำนาจหน้าที่ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 เป็นชุมชนที่มีลักษณะเป็นอาคาร จำนวน 57 อาคาร มีผู้พักอาศัยกว่า 2,505 ครัวเรือน กล่าวได้ว่าเป็นชุมชนผู้อยู่อาศัยที่มีรายได้ต่ำ ประชากรตามทะเบียนบ้าน รวมทั้งสิ้น 4,273 คน แยกเป็นชาย 1,926 คน และ หญิง 2,347 คน (เทศบาลนครรังสิต, 2564) โดยสภาพแวดล้อมของชุมชนส่วนใหญ่ผู้อยู่อาศัยจะใช้พื้นที่ภายนอกอาคารเพื่อประกอบอาชีพ และในชุมชนอาจขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม (ชัยณรงค์ อริยะประเสริฐ, 2552) ส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพชีวิตพื้นฐาน คือ มีพื้นที่น้ำขัง มีสัตว์ฟันแทะที่เป็นพาหะนำโรค และอาจมีการต่อเติมที่ไม่ได้มาตรฐาน รวมถึงจำนวนประชาชนที่อยู่อาศัยที่มีจำนวนมาก และ อาจขาดความระมัดระวังในสุขภาพ เช่น การไม่สวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกนอกพื้นที่ส่วนบุคคล ส่งผลให้ชุมชนกลายเป็นพื้นที่เสี่ยงในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 จึงมีความสนใจศึกษาถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคโควิด 19 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาปัจจัยที่ค้นพบให้มีประสิทธิภาพโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน และปรับให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนนั้น ๆ ให้เกิด ความยั่งยืน ต่อไป

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคโควิด 19 ในพื้นที่ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1
- 2) เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของประชาชนในพื้นที่ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1

3. การทบทวนวรรณกรรม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน ชุมชนและเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่ (สถาบันพระปกเกล้า, 2565) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและการเมือง ซึ่งเดิมการมีส่วนร่วมของประชาชนมักเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่หากในปัจจุบัน สังคมให้ความสำคัญกับการปกครองตนเอง ส่งผลให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีขอบเขตกว้างขึ้น นอกจากนี้ อรรถ กฤษณ (2562) เสนอความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน ชุมชนและเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่ ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมในการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชน หรือชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศนั้น ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะถือว่าเป็นส่วนช่วยให้กระบวนการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปได้โดยสะดวกขึ้น อันจะส่งผลให้ประชาชนในชุมชน ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้

การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation) หมายถึงเป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่าง ๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน กล่าวได้ว่าเป็นการรวมตัวกันของกลุ่ม ประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชน ซึ่งกระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมความสนใจร่วมมีความต้องการที่มีเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการป้องกันโรคโควิด19 ซึ่งถือเป็นแนวทางเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการทางนโยบาย การดำเนินกิจกรรมโครงการและกระบวนการออกกฎหมาย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประชาชนในชุมชน ซึ่ง ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ดร.ถวิลวดี บุรีกุล (2549) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่

อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควร ได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม ส่วน คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ (2545) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจน การควบคุมโดยตรงจากประชาชน ปัทมาสุบกำปิง (2552) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะว่าหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรม นั้น

เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน มี 3 ประการ คือ 1) การมีอิสรภาพในการเข้าร่วม หมายถึง การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ 2) ความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ทุกคนที่เข้าร่วมต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน 3) ผู้เข้าร่วมต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง มีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ แต่หากกิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ก็ต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ในแต่ละระดับได้ โดยการจำแนกระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตคือถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่ 1) ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผน โครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจก ข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ 2) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการ จะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น 3) ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น 4) ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบ ร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะ

เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการที่เหมาะสมที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้ อนุญาตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น 5) ระดับการ ร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำ โครงการไป ปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 6) ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของ การมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติ จะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติและ การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็น ดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึง เพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้อง ปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติ โดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติ ตามแต่อย่างใด โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ ขั้นที่ 1 มีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วยการรับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและร่วมวางแผน กิจกรรม ขั้นที่ 2 มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การดำเนินการ ประกอบด้วยการเกี่ยวข้องกับการด าเนินการใน กิจกรรมต่างๆ และการตัดสินใจ ขั้นที่ 3 มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรร ประโยชน์ หรือผลของกิจกรรมหรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น และ ขั้นที่ 4 มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2566)

4. สมมติฐานการวิจัย

- 1) ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ ป้องกันโรคโควิด 19 ในพื้นที่ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 ต่างกัน
- 2) ปัจจัยด้านระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 มีความสัมพันธ์ต่อการ มีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคโควิด 19 ในพื้นที่ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลอง 1 ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี รวมทั้งหมด 57อาคาร จำนวน 4,273 คน และใช้วิธีการ คำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 366 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง

แบบง่าย (Simple random sampling) ในการดำเนินการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วนโดยวิเคราะห์ ความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรม ในการป้องกันโรคโควิด 19 ของประชาชน และส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคโควิด 19

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบาย ลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของประชาชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคโควิด 19 ในชุมชน และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านความรู้ ด้านทัศนคติ ด้านพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของประชาชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคโควิด 19 ในชุมชน

6. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 20,000 – 25,000 บาท มีสิทธิประกันสังคมในการรักษาพยาบาล มีบทบาทในชุมชนเป็นลูกบ้าน และมีสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางการรับรู้ข่าวสารโรคโควิด 19 จากการศึกษาในระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 อยู่ในระดับมาก โดยมีความรู้ด้านโรคโควิด 19 เป็นโรคติดต่ออันตรายเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ มากที่สุด รองลงมา ด้านอาการของโรคโควิด 19 ที่พบบ่อยที่สุดคือ มีไข้ ไอ หายใจหอบเหนื่อย ปวดเมื่อยตามตัว และอ่อนเพลีย และความรู้ที่น้อยที่สุดคือ ด้านโรคโควิด 19 ไม่ได้มีการแพร่กระจายจากคนสู่คนเท่านั้นจากการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน โดยภาพรวม พบว่า โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยที่สุด ด้านการต้องสวมหน้ากากอนามัยและการต้องซื้อแอลกอฮอล์เป็นประจำเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายรองลงมา ด้านโรคโควิด 19 เป็นโรคติดต่อที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม และทัศนคติที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือด้านการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ท่านใส่ใจสุขภาพของ ตนเองและคนในครอบครัวมากขึ้น จากการศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 อยู่ในระดับปานกลางโดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมด้านการเลือก ทานอาหารที่ร้อน หรือปรุงสุกใหม่ๆ เป็นประจำมากที่สุด พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำรองลงมา คือด้านการไม่เอามือสัมผัสกับใบหน้า จมูก และปาก

และพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำน้อยที่สุด คือพฤติกรรมด้าน การล้างมือด้วยสบู่ 20 วินาทีหรือทำความสะอาดมือด้วยแอลกอฮอล์เจลหรือสเปรย์ทุกครั้งหลังจากสัมผัสสิ่งของ

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1

การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันโรคโควิด 19	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความ	อันดับ
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.75	.919	น้อย	2
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	2.55	.822	น้อย	3
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.93	.809	น้อย	1
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.41	.886	น้อย	4
ค่าเฉลี่ยรวม	2.66	.675	น้อย	

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 ในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในชุมชน รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการในการป้องกันโรคโควิด 19 ในชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทางการแพทย์ อาหารสำหรับผู้กักตัวในชุมชน รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันโรคโควิด 19 ในชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรบุคคลที่จะจัดให้เป็นอาสาสมัคร เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อหรือคนต่างถิ่นที่เดินทางเข้ามาในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านประชาชนในชุมชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รองลงมาคือด้านทรัพยากรที่ทางชุมชนได้จัดหา มาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สอดคล้องกับความต้องการและการแก้ปัญหาในชุมชน และ ระดับการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดคือ ด้านการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในชุมชนลดลง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามหรือ

รับทราบข้อมูลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมการป้องกันการแพร่ระบาดของ โควิด 19 ในชุมชน รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด 19 ในชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนได้ดำเนินการแล้วเสร็จในการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด 19

6.1.อภิปรายผล

จากผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19)กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย ด้านสถานภาพ ด้านอาชีพ ด้านรายได้ต่อเดือน ด้านสิทธิในการรักษาพยาบาล และด้านบทบาทในชุมชน ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันโควิด 19 ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญาณีย์ กาฬภักดี (2557) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนบ้านไม้รูด ตำบลไม้รูด อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา และปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนโดยภาพรวมแตกต่างกัน

โดยสามารถอภิปรายได้ว่าในส่วนของการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (Covid 19)กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 อาจกล่าวได้ว่าการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ในการป้องกันโควิด 19 ของชุมชนมีขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคประเภทใหม่ที่ไม่มีความรู้จัก ไม่มียารักษา และประชาชนต่างหวาดกลัวที่จะติดเชื้อ การขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ตลอดจนจนช่วงเวลาการทำงานของคณะกรรมการชุมชนและนิติบุคคลอาคารชุดบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 ตรงกับช่วงเวลาการทำงานของประชากรในชุมชน จึงส่งผลให้ภาพรวมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19)กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 อยู่ในระดับ น้อย ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (Covid 19)ของชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 พบว่า ทัศนคติที่มีต่อผลการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ของชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของจิตรา อยู่ผ่องสุภาณี สนธิรัตน์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา (2563) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวบ้าน บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ จังหวัดกาญจนบุรีพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ของชาวบ้านโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมและรายด้าน ทั้งด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

โดยอภิปรายได้ว่า ประชาชนในชุมชนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทั้งการดำเนินชีวิต รายได้ที่ลดลง และปัญหาสุขภาพที่มาจากการติดเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้ทัศนคติ เกี่ยวกับด้านมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม สามารถลดการแพร่กระจายเชื้อได้สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 ได้สูงสุดของผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 เนื่องจากเป็นขั้นแรกของการป้องกันการติดเชื้อจากโรคโควิด 19 และ เป็นมาตรการที่ได้รับการยอมรับและถือปฏิบัติทั่วโลก ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ของชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 พบว่า พฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ที่มีต่อผลการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของชุมชนบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยผู้วิจัยเห็นว่า พฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของประชาชน โดยมากเกิดจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด 19 และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้อยู่ร่วมกันกับการแพร่ระบาดที่ยาวนานนั้นตลอดจนความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้แนวทางการปฏิบัติ ตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อการแพร่ระบาด เป็นไปในแนวทางเดียวกันนำมาสู่การมีส่วนร่วมในโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อในชุมชน

6.2. ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) จากการศึกษาพบว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะการใส่หน้ากากอนามัยและการใช้แอลกอฮอล์ สเปรย์ฉีดพ่นมือ ทำให้สามารถลดการติดเชื้อจากเชื้อโรคอื่น ๆ ได้อีกด้วย ซึ่งการนำผลการศึกษารั้งนี้ ในด้านพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของประชาชนไปปรับใช้กับการแพร่ระบาดของเชื้อโรคอื่น ๆ ที่ อาจเกิดการแพร่ระบาดในอนาคตได้

1.2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดโครงการ/กิจกรรมในทุกขั้นตอน ทุกช่องทางที่สามารถทำได้ และใช้สื่อออนไลน์ให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนไม่ใช่เพียงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เท่านั้น

2) ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาแบบผสมผสาน ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพให้เก็บข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจต่อการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ

3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1) ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ผู้นำชุมชน ให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ตามนโยบายที่กำหนด เพื่อให้ชุมชนสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้มีระยะเวลาประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามระยะเวลาที่กำหนด

3.2) ผู้จัดโครงการ/กิจกรรมควรมีการสอบถามปัญหาที่กระทบต่อภาพรวมของผู้ประชาชนในชุมชน ก่อนที่จะดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ และจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของชุมชนให้เป็น รูปธรรมอย่างชัดเจน เพื่อเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในชุมชน และแก้ไขปัญหาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ເອກສາຣ້າງອິງ

World Health Organization Thailand. (2020). โรคโควิด 19 คืออะไร. สืบค้น

https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/update-28-covid-19-what-we-know---june2020---thai.pdf?sfvrsn=724d2ce3_0

กัญญาณีย์ กาฬภักดี. (2557).การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนบ้านไม่รู้ด ตำบลไม่รู้ด อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

โกวิทย์ พวงงาม. (2545). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
วิญญูชน.

โกวิท พวงงาม. (2549). *มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์ กระจายอำนาจ และการบริหารงานท้องถิ่น*.
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม ถวัลย์รัฐ วรเทพพุดผิงค์ พิสิษฐ ศกรียพงค์ พัชรีย์ สิโรรส ถวิลวดี บุรีกุล โสภารัตน์ จารุสม
 บัตร วิศิษฎ์ ชัชวาลทิพากร ทวีติยา สินธุพงค์ วิริยา จรศรี กฤตติยา ยุวณะเตมีย์ และ สติธิตานต์
 ทรัพย์สิริโนภา.. (2545). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่ง
 ราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.

จิตรา อยู่ผ่อง สุปาณี สนธิรัตน์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2563). *ความรู้ ทักษะคติ กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวบ้านบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ จังหวัดกาญจนบุรี*. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมาครั้งที่7 ประจำปี พ.ศ.2563 นวัตกรรมเพื่อสุขภาพและสังคม ในยุคดิจิทัล. 7 . 278-286.

ชัยณรงค์ อริยะประเสริฐ. (2552). การออกแบบและดัดแปลงสภาพแวดล้อมในชุมชนตามแนวพระราชดำริ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ชุมชนเอื้ออาทร รังสิต คลอง 3 ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยศิลปากร,
กรุงเทพฯ.

เทศบาลนครรังสิต. (2564). สารสนเทศ. สืบค้น <http://www.oic.go.th/FILEWEB/>

CABINFOCENTER27/DRAWER049/GENERAL/DATA0000/00000254.PDF

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ถิรวดี บุรีกุล. (2549). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.

ปัทมา สุปำปง. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชน. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 7(2). 42-59.

สถาบันพระปกเกล้า. (2565). *การมีส่วนร่วม*. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=A1>

สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1) , 183-197.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2566). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ พ.ศ.2566-2570*.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

อรรถ กิกผล. (2562). *การปกครองส่วนท้องถิ่น : การมีส่วนร่วมของประชาชน*. นนทบุรี : พิมพ์ลักษณ์.

Hood, Christopher. (1991). A public management for all seasons. *Public Administration*69, (1) 3-19.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงาน กรณีศึกษา พนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง

Factors Affecting to Success in Telework of Employee: A Case Study of Don Mueang International Airport Employees

แสงระวี สว่างเนตร*และ เฉลิมพร เย็นเยือก

Sangrawee Sawangnet and Chalernporn Yenyuak

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต

Institute of Public Administration and Public Policy, Rangsit University

E-Mail: sangrawee.s@airportthai.co.th

Received 20 October 2024

Revised 25 December 2024

Accepted 2 January 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงาน กรณีศึกษา พนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง 2) เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาในการทำงานระบบทางไกลในอนาคต ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง จำนวน 300 ตัวอย่าง ใช้สถิติพรรณนาและสถิติอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการสรุป และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้กำหนดไว้

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมืองระดับปานกลาง และปัจจัยด้านการรับรู้ในการทำงานระบบทางไกลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง ในระดับค่อนข้างสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้บริหารควรเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ควรมีการสร้างแรงกระตุ้นจูงใจให้กับพนักงานให้มีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และรักษาระดับความสัมพันธ์กับพนักงานในทุกระดับไว้อย่างใกล้ชิดถึงแม้จะมีสถานการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถเข้าพบกันได้ก็ตาม จึงควรต้องใช้ระบบเทคโนโลยีช่วยสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้พนักงานทุกระดับได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์กร เพื่อจักได้นำไปปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ทัศนคติ การรับรู้ การทำงานระบบทางไกล

Abstract

The objective of this study were to study the factors influencing the success in telework of Don Mueang International Airport Employees and to be used as information for

the development of Telework in the future. Research study was conducted using a quantitative research methods. The data was also gathered through questionnaires answered by 300 samples of the employees of Don Mueang International Airport was carried out in order to obtain the data for the analysis and the discussion of results according to the specified research objectives.

The results revealed that the attitude factors The attitude factor was positively correlated with work success of employees at Don Mueang Airport at medium level and the perception factor in working in long distance system. There was a positive relationship with success in work of employees at Don Mueang Airport. at a relatively high level at the statistical significance level of 0.05. The Executives should motivate employees in various situations appropriately and should be encouraged to have a positive attitude in their work and maintain a close relationship with employees at all levels even though there will be situations that make it impossible to meet. And should use technology systems to support continuous collaboration and encourage employees at all levels to have the opportunity to express their opinions on the operations of the organization in order to be able to improve and develop in accordance with the needs appropriately efficient.

Keyword: Attitude, Perception, Telework

1. บทนำ

ในประเทศไทยได้เริ่มเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเป็นการระบาดทั่วโลก เริ่มต้นตั้งแต่ต้นปี 2563 และระบาดระลอกใหม่เดือนเมษายน 2564 โดยมีความรุนแรงมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน แนวโน้มของผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลได้ประกาศล็อกดาวน์ และกำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งจัดหาวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง เพื่อให้สอดคล้องกับประชาชนที่ได้รับเชื้อแพร่กระจายในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นทั้งคนไทยและคนต่างประเทศ และมีแนวโน้มจำนวนผู้ติดเชื้อสูงขึ้นทั่วโลก โดยการแพร่เชื้อจากคนสู่คนผ่านละอองฝอยขนาดเล็ก (aerosol) องค์การอนามัยโลก(WHO) ได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern – PHEIC) ในวันที่ 30 มกราคม 2563 (กลุ่มพัฒนานิเวศการโรคติดต่อ, 2564) ทั้งนี้เพื่อลดจำนวนผู้ติดเชื้อและป้องกันจำนวนผู้ติดเชื้อที่มีแนวโน้มสูงมากขึ้น หลายประเทศได้กำหนดมาตรการป้องกันและยับยั้งต่าง ๆ เช่น ปิดประเทศ ปิดเมือง และหยุดกิจกรรมเสี่ยง (Lock Down) การรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การเว้นระยะห่างทางกายภาพ (Physical Distancing) การกักกันโรคที่ศูนย์ควบคุมโรคของหน่วยงานรัฐ (State Quarantine) การกักตัวอยู่บ้าน (Home Quarantine) และการประกาศ

ห้ามออกนอกบ้าน (Curfew) โดยกรมควบคุมโรค ได้เปิดศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Center: EOC) ตั้งแต่ 4 มกราคม 2563 เพื่อตอบโต้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเริ่มคัดกรองหาผู้ติดเชื้อที่ช่องทางเข้าออกประเทศ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขจึงได้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 กำหนดให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID – 19 เป็นโรคติดต่ออันตราย ลำดับที่ 14 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย และยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การค้าและการทำงาน

ด้วยมาตรการการควบคุมโรคที่ทุกประเทศใช้อยู่ขณะนี้ ตั้งแต่การลดการเดินทาง การเข้าออกพื้นที่ การปิดสนามบิน การใช้มาตรการ Social distancing มีการปิดสถานที่ ปิดสถานการค้า และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปิดเมือง ฯลฯ ย่อมมีผล กระทั่งไปถึงการชะงักงันของเศรษฐกิจการค้า การทำงานผลิต และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โรงแรม ร้านอาหาร รวมไปถึงการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ขณะเดียวกัน ทุกคนมีความกังวล และต้องดูแลปกป้องตัวเองมีการกักตัวอยู่กับบ้าน หลายคนไม่สามารถมาทำงานหาเลี้ยงชีพแบบปกติได้ ธุรกิจจำนวนมากต้องหยุดกิจการ หรือทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ จนทำให้ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเยียวยา ผู้ขาดรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ แต่ยังคงเกิดความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิตตามมา การค้าและการลงทุนเกิดผลกระทบค่อนข้างรุนแรง แม้แต่เศรษฐกิจโลกก็กำลังเข้าสู่วิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งมีที่มาจากโควิด 19 เป็นสำคัญ (ยง ภู่วรวรรณ, 2564)

ในระยะต่อมาได้พบการแพร่ระบาดใหญ่ โดยเป็นการติดเชื้อเป็นกลุ่มก้อน (Cluster) คือ การแพร่ระบาดในพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มคนจำนวนมากและมีความแออัด ประกอบกับในระยะดังกล่าวมีการประกาศปิดเมืองในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากรออกไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทำให้ผู้สัมผัสเชื้อกระจายออกไปยังต่างจังหวัด จนทำให้ยอดผู้ติดเชื้อของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่มิถุนายนเป็นต้นมา เป็นเหตุให้รัฐบาลต้องยกระดับการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในประเทศให้อยู่ในวงจำกัด โดยให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันภายใน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (ศบค.) เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2563 การยกระดับมาตรการในการเฝ้าระวัง และควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดมาตรการเร่งด่วนในการป้องกัน วิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนทุกแห่งดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยกำหนด 2 มาตรการสำคัญ ประกอบด้วย 1) การป้องกันและสกัดกั้นการนำเข้าเชื้อเข้าสู่ประเทศไทย 2) การยับยั้งการระบาดภายในประเทศ กระทรวงสาธารณสุข หลังจากมีการออกประกาศต่าง ๆ ประเทศไทยพบจำนวนผู้ติดเชื้อลดลงอย่างชัดเจน โดยพบว่าผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เดินทางกลับมาจากต่างประเทศและอยู่ในสถานที่กักกันเพื่อสังเกตอาการซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามปกติขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างมาก

ท่าอากาศยานดอนเมืองถือเป็นประตูเข้าออกประเทศไทยที่สำคัญเป็นอันดับ 2 รองจากท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ เนื่องจากมีเที่ยวบินทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งทำให้เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) เป็นอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ของบุคลากรของท่าอากาศยานดอนเมืองและประชาชนในประเทศไทย ท่าอากาศยานดอนเมืองจึงได้ปฏิบัติตามมาตรการด้านป้องกันดังนี้ เหลื่อมเวลาทำงาน โดยให้ทำงานเป็นผลัดหรือกะ ในส่วนงานที่มีความจำเป็น รวมทั้งมีการลดจำนวนวัน เวลา และจำนวนพนักงานที่มาปฏิบัติงานที่สำนักงานให้น้อยลง นำระบบการทำงานระบบทางไกล (Tele Working) มาเป็นตัวช่วย หรือเป็นเครื่องมือในการทำงานสำหรับพนักงานที่ไม่ได้เข้ามาทำงานที่สำนักงาน ซึ่งอาจจะทำงานจากที่บ้าน (Work From Home) หรือสถานที่ต่าง ๆ นอกเหนือจากบ้านพัก ที่เรียกว่า การทำงานระบบทางไกล (Tele Working) แต่อย่างไรก็ตามเพราะอุปสรรคอย่างเทคโนโลยีที่ยังไม่พร้อมและการขาดการติดต่อแบบเห็นหน้าค่าตานี้ดูยากเกินกว่าที่จะก้าวข้ามจนการเปลี่ยนแปลงอย่างเต็มรูปแบบไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ แต่ในระหว่างการระบาดใหญ่ทั่วโลก กำแพงที่คอยขวางการทำงานทางไกลก็พังทลายลงในพริบตาด้วยการล็อกดาวน์และมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม ทำให้พนักงานประมาณมากกว่าห้าร้อยล้านรายทั่วโลกต้องทำงานจากที่บ้าน (workplace, 2564) โดยต้องมีเครื่องมือหรือตัวช่วยในการทำงาน ที่นำมาใช้ได้แก่ การติดต่อสื่อสารผ่านกลุ่ม Line, การส่งงานผ่าน E-mail, การประชุมกลุ่มทางโทรศัพท์ (Conference Call), การประชุมกลุ่ม Line (Line Meeting) และการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) ท่าอากาศยานดอนเมืองมีการจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (Up To Date) และ เรียลไทม์ (Real Time) เพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้มาใช้บริการสามารถใช้โปรแกรมในการค้นหา (Search Engine) โดยครอบคลุมทั้งข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว แผนที่ ข้อมูลของสนามบิน สายการบิน ร้านอาหาร รถโดยสาร ฯลฯ จากโปรแกรมค้นหาได้อย่างสะดวกสบาย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง

2.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาในการทำงานระบบทางไกลในอนาคตให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. สมมติฐานการวิจัย

1) ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อระบบการทำงานทางไกล มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง

2) ปัจจัยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง

4. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทัศนคติ : ความหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นทัศนคติหรือเจตคติ จึงเป็นความเชื่อความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ดังนั้น ทัศนคติหรือเจตคติ จึงเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์หรืออื่น ๆ เป็นนามธรรม และเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพความพร้อมที่จะโต้ตอบ (State of Readiness) และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้า โดยสรุปได้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยทัศนคติเป็นแรงจูงใจในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

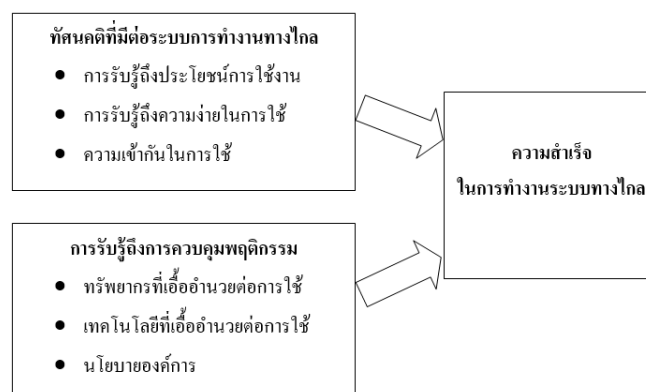
การรับรู้ : ความหมาย เสรี วงษ์มณฑา (2542) ให้ความหมายของการรับรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่มนุษย์เลือกที่จะรับรู้ ซึ่งการรับรู้เป็นการตีความหมายของการรับรู้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สัมผัสได้ เพื่อที่จะสร้างภาพในสมองให้เป็นภาพที่มีความหมาย และมีความกลมกลืนกันด้วย โดยการศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นการรับรู้ของบุคคลตามแบบจำลองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบุคคลจากตัวแปรภายนอกใน 2 ลักษณะ คือ 1) การรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived Usefulness) แสดงถึงระดับที่ผู้ใช้สามารถรับรู้ได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และ 2) การรับรู้ถึงการใช้งานง่าย (Perceived Ease of Use) แสดงถึงระดับที่ผู้ใช้เชื่อว่าไม่ต้องอาศัยความพยายามในการใช้งานระบบ ความหมายคือ ผู้ใช้ไม่ต้องใช้ความพยายามมากในการใช้งาน ซึ่งนอกจากตัวแปรภายนอกแล้ว การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานของระบบการทำงานทางไกล นับเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อการรับรู้ถึงควมมีประโยชน์ และจากแบบจำลองจะพบว่าหากพนักงานผู้ใช้งานสามารถรับรู้ถึงประโยชน์ รวมทั้งรับรู้ได้ว่าเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับระบบทำงานทางไกลนั้นสามารถใช้งานได้ง่ายก็จะส่งผลต่อทัศนคติการทำงาน อันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมความตั้งใจทำงาน และทำให้เกิดความสำเร็จในการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีคุณค่า

แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานทางไกล

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าวข้างต้น หลายองค์กรต้องมีการปรับรูปแบบการทำงานทางไกล โดยคาดหวังว่าจะมุ่งให้เกิดประโยชน์ ความสำเร็จ และคุณค่าในการทำงานได้มากที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น และยังไม่ต้องเสียค่าบำรุงรักษาสถานที่จำนวนมากอีกด้วย โดยการบริหารองค์การในอนาคตต้องหาทางสายกลางระหว่างการทำงานออนไลน์เพียงอย่างเดียวและการให้พนักงานทุกคนกลับเข้ามาทำงานที่ออฟฟิศทุกวันต่อสัปดาห์ และผลสรุปคือ บริษัทส่วนใหญ่กำลังมุ่งไปทางวิธีการทำงานแบบลูกผสม กล่าวคือ ให้พนักงานในออฟฟิศจำนวนมากหมุนเวียนกันเข้าและออกจากออฟฟิศซึ่งออกแบบมาให้เป็นพื้นที่ทำงานร่วมกัน ซึ่งวิธีนี้ทำให้ทุกคนต่างได้รับประโยชน์ถ้วนหน้า โดยองค์กรได้รับอานิสงส์จากประโยชน์ของวัฒนธรรม การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเกิดจากการรวบรวมพนักงานให้อยู่ในพื้นที่เดียวกันได้ในเวลาหนึ่ง ๆ ส่วนพนักงานก็ได้รับประโยชน์จากความยืดหยุ่นและพื้นที่ที่ตนชื่นชอบเมื่อได้ทำงานทางไกล แม้ว่าวิธีนี้ยังไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติเทียบเท่ากับการทำงานทางไกลอย่างเต็มรูปแบบ

สำหรับทุกคน แต่การทำงานแบบลูกผสมซึ่งได้รับความนิยมแพร่หลายเช่นนี้ก็ยังคงถือเป็นแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายแง่มุม ประชาชนต้องปรับตัวให้เข้ากับวิธีการทำงานรูปแบบใหม่ เครือข่ายคมนาคมขนส่งจะมีผู้ใช้บริการน้อยลง และการทำงานทางไกลและแบบผสมผสานทำให้มีตัวเลือกด้านที่อยู่อาศัยมากขึ้น เนื่องจากผู้คนไม่จำเป็นต้องอาศัยอยู่ใกล้สถานที่ทำงานของตนอีกต่อไป ซึ่งอาจสรุปข้อดีของการทำงานทางไกลที่สำคัญได้ 3 ด้านสำคัญ คือ 1) ด้านบุคลากร เมื่อไม่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่อีกต่อไป องค์กรก็สามารถสรรหาพนักงานใหม่จากที่ใดก็ได้ ทั้งยังมีโอกาสมากขึ้นในการพบเจอผู้สมัครที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้สมัครเหล่านั้นอาศัยอยู่ที่ใด หรือแม้กระทั่งการสรรหาบุคลากรจากต่างประเทศก็เป็นไปได้ ด้วยเครื่องมือใหม่ ๆ ที่จะทำให้การทำงานจากต่างโซนเวลาเป็นเรื่องง่ายดาย 2) ด้านผลผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น การวิจัยเผยว่าการทำงานทางไกลทำให้เกิดผลผลิตภาพที่ดี เนื่องจากผู้คนไม่ต้องทิ้งเวลาไปกับการเดินทางและถูกรบกวนจากสิ่งต่าง ๆ ในออฟฟิศน้อยลง หลายคนจึงรู้สึกว่าการทำงานที่บ้านช่วยมอบทั้งเวลาและพื้นที่ส่วนตัวสำหรับการทำงานให้แก่ตน McKinsey Global Institute (2563) ประเมินการว่าพนักงานมากกว่าร้อยละ 20 สามารถทำงานส่วนหนึ่งจากทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับเมื่อทำงานที่ออฟฟิศ และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมของพนักงานที่ดียิ่งขึ้นการให้โอกาสในการทำงานทางไกลและความยืดหยุ่นที่มาพร้อมกันเป็นสิ่งที่พนักงานหลาย ๆ คนต้องการ โดยแบบสำรวจหนึ่งเผยว่าร้อยละ 98 ของพนักงานกล่าวว่าตนอยากจะทำงานทางไกลบ้างเป็นบางครั้ง การมอบตัวเลือกการทำงานทางไกลให้แก่พนักงานอาจช่วยเสริมสร้างความผูกพันที่มีต่อองค์กรและยังช่วยให้พนักงานทุ่มเทกับการทำงานมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งผลการศึกษาของ มนัสนันท์ ศรีนาคร และ พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ (2010) ได้ศึกษาพบว่าพบว่าการทำงานทางไกลหรือที่บ้านดีกว่าการทำงานแบบเดิมตามลำดับดังนี้ มีอิสระในการทำงานมากขึ้น สุขภาพจิตดีขึ้น มีความสุขมากกว่าเดิม ความขัดแย้งลดลง พนักงานมีความมั่นใจในการตัดสินใจและการกระทำของตนเองมากกว่าเดิม มีผลงานมากขึ้นกว่าเดิม งานมีคุณภาพมากขึ้นกว่าเดิม สามารถสื่อสารและมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานได้ดีกว่าเดิม สามารถสื่อสารและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชาได้ดีกว่าเดิม และรายได้และเงินเดือนเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

6. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร (Population) ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง จำแนกเป็น 3 สายงาน คือ สายสนับสนุนธุรกิจ สายปฏิบัติการ และสายบำรุงรักษา รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,115 คน (ท่าอากาศยานดอนเมือง, 2565) ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยได้คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยหลัก ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 294.39 คน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) .942

7. ผลการวิจัย

1) การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติในการทำงานระบบทางไกล และการรับรู้การทำงานระบบทางไกลกับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกล ใช้สถิติ Correlation เพื่อนำเสนอข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตัวกล่าวตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด ผลการศึกษาดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการทำงานระบบทางไกล กับความสำเร็จในการทำงาน

ปัจจัยด้านทัศนคติในการทำงานระบบทางไกล	ความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกล
องค์กรมีเทคโนโลยีที่รองรับการทำงานระบบทางไกลอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่พนักงานทุกคน	.896**
องค์กรมีเทคโนโลยีที่รวดเร็ว สามารถติดตามข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว	.765**
สามารถใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ ทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ	.759**
สามารถประสานงานกับเพื่อนร่วมงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ผ่านการทำงานระบบทางไกล	.747**
ไม่พบปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีจากการทำงานระบบทางไกล	.174**
เฉลี่ยรวม	.588**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ทัศนคติการทำงานระบบทางไกลด้านประโยชน์การใช้งานกับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการทำงานระบบทางไกลด้านประโยชน์การใช้งานกับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมืองในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก

ในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์กับ การรับรู้ประโยชน์การทำงานระบบทางไกลช่วยให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ สูงที่สุด (.647)

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ในการทำงานระบบทางไกล กับความสำเร็จในการทำงาน

ปัจจัยด้านการรับรู้ในการทำงานระบบทางไกล	ความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกล
การรับรู้ประโยชน์การทำงานระบบทางไกลช่วยให้บริหารจัดการเวลาได้ดียิ่งขึ้น	.896**
การรับรู้ประโยชน์การทำงานระบบทางไกลช่วยให้เกิดความสุขระหว่างงานและชีวิตส่วนตัว	.765**
การรับรู้ประโยชน์การทำงานระบบทางไกลช่วยให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ	.759**
การรับรู้ประโยชน์การทำงานระบบทางไกลช่วยให้ทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	.747**
การรับรู้ประโยชน์การทำงานระบบทางไกลช่วยให้ทำงานได้มากขึ้นในเวลาเท่าเดิม	.174**
เฉลี่ยรวม	.668**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการทำงานระบบทางไกลด้านประโยชน์การใช้งาน ด้านความง่ายในการใช้งาน และด้านความเข้ากันได้ในการใช้งานกับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง พบว่า

มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยพบว่าความสัมพันธ์ในภาพรวมเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์การทำงานระบบทางไกลช่วยให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ สูงที่สุด (.647) ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับการศึกษาของ บุริศ ชันธเสมา (2563) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานที่บ้านในช่วงโควิดระบาศโควิด-19 ของกลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจการปฏิบัติตามนโยบายทำงานที่บ้านเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาด โควิด-19 ของกลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลโดยจากการศึกษาพบว่า โดยรวมกำลังพลของกลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายทำงานที่บ้านของผู้บังคับบัญชา ถือเป็นความรู้สึกเชิงบวกต่อการทำงานในหน้าที่ โดยพบว่ามีความพึงพอใจมากในด้านความห่วงใยสุขภาพและสวัสดิภาพของกำลังพลในช่วงไวรัสโรคระบาด โควิด-19 และรองลงมาได้แก่ความพึงพอใจในด้านรายรับและสวัสดิการ รวมถึงการพิจารณาผลงานเพื่อปรับเงินเดือนและตำแหน่งงาน ซึ่งหมายถึง ไม่ว่าพนักงานจะ

ปฏิบัติงานในที่ใดก็ตาม แต่ผลการปฏิบัติงานที่ปรากฏพบว่าเป็นไปตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาและหน่วยงาน และยังสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วเพิ่มขึ้นอีกด้วย จึงส่งผลต่อทัศนคติที่มีในเชิงบวกที่เกิดขึ้นของพนักงานกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และยังสอดคล้องกับ หลักกา นุชอุดม (2564) ที่ได้ศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค (FMCG) ประเทศไทยต่อรูปแบบการทำงานที่บ้าน (Work from home) ในช่วงสถานการณ์วิกฤต COVID-19 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของพนักงานจากการเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน จากการทำงานที่สำนักงานสู่การทำงานจากบ้าน และเปรียบเทียบความพึงพอใจของพนักงานระหว่างการทำงานที่สำนักงานและการทำงานจากบ้าน โดยจากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านบรรทัดฐานที่ทำงานจะส่งผลต่อปัจจัยด้านความพึงพอใจในงาน และปัจจัยด้านความอยู่ดีมีสุขมากที่สุด หรือมีความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวกในการทำงาน ในขณะที่ปัจจัยด้านบรรทัดฐานที่บ้านจะส่งผลต่อปัจจัยด้านความสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัว และปัจจัยด้านความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับงานมากที่สุดอีกด้วย

3) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรด้านทรัพยากรที่เอื้อต่อการทำงานระบบทางไกลกับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรด้านทรัพยากรที่เอื้อต่อการทำงานระบบทางไกลกับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมืองในภาพรวม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ในการสนับสนุนทรัพยากรขององค์กรด้านการสามารถใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ ทำงานได้อย่างสะดวก รวดเร็วสูงที่สุด (.289)

8. อภิปรายผล

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ในการสนับสนุนขององค์กรในการทำงานระบบทางไกลด้านทรัพยากร ด้านเทคโนโลยี และด้านนโยบายองค์กรกับความสำเร็จในการทำงานระบบทางไกลของพนักงานท่าอากาศยานดอนเมือง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง โดยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ในการสนับสนุนด้านนโยบายขององค์กรที่เอื้อต่อการทำงานระยะไกลคือด้านองค์กรมีนโยบายสนับสนุนให้พนักงานทำงานผ่านการทำงานระบบทางไกลสูงที่สุด (.761) กล่าวได้ว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ซาลินี ฐิติโชติพิณชัย (2559) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบการทำงานทางไกล (Telework) ของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบการทำงานทางไกล (Telework) ของพนักงาน โดยจากการศึกษาพบว่ามี 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบการทำงานทางไกลคือ ปัจจัยความเข้ากันในการใช้งาน และปัจจัยนโยบายองค์กร ดังนั้น องค์กรจึงควรให้ความสำคัญกับ 2 ปัจจัยนี้ เพื่อส่งเสริมให้พนักงานใช้ระบบการทำงานทางไกลทั่วทั้งองค์กร และยังสอดคล้องกับข้อเสนอของ McClelland (1985) ที่เสนอว่าบุคคลเมื่อมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะทำให้บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงานนั้น เกิดจากความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในงานที่ทำบุคคลที่มีความต้องการประสบความสำเร็จ จะมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เมื่อสามารถเอาชนะก็จะประสบ

ความสำเร็จ จะมีความสบายใจหรือภูมิใจ ดังนั้น การกำหนดนโยบายองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานระบบทางไกล จึงถือเป็นการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้เกิดขึ้นกับพนักงาน ซึ่งในการศึกษานี้ หมายถึง พนักงานท่าอากาศยานดอนเมืองทุกคนได้รับแรงกระตุ้นจากนโยบายองค์กรที่ส่งเสริม สนับสนุนให้พนักงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างเต็มความสามารถ โดยองค์กรหรือท่าอากาศยานดอนเมือง โดยผู้บริหารทุกระดับได้ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถเช่นเดียวกัน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้พนักงานได้ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และ ยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานต่อไปอีกด้วย

9. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จในการทำงานให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นที่ผู้บริหารองค์กรในทุกระดับ ควรเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ควรมีการสร้างแรงกระตุ้นจูงใจให้กับพนักงานให้มีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และรักษาระดับความสัมพันธ์กับพนักงานในทุกระดับไว้อย่างใกล้ชิดถึงแม้จะมีสถานการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถเข้าพบกันได้ก็ตาม จึงควรต้องใช้ระบบเทคโนโลยีช่วยสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้พนักงานทุกระดับได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์กร เพื่อจักได้นำไปปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ

10. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากผลสรุปที่ได้จากการศึกษา พบว่าผู้บริหารและพนักงานทุกระดับในองค์กร ควรตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย และเฝ้าเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การดำเนินการใดใดให้ประสบความสำเร็จจากการทำงานด้วยระบบทางไกล จึงต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดขององค์กร และพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ได้อย่างคุ้มค่าที่สุด โดยเฉพาะอุปกรณ์เครื่องมือที่เป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นอุปกรณ์ที่มีราคาสูง และการให้ความสำคัญกับความจำเป็นในการใช้ทรัพยากร หรืออุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรใช้ประโยชน์จากฟังก์ชันอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ และต่อองค์กรให้ได้มากที่สุด โดยผู้บริหารองค์กรหรือผู้เกี่ยวข้องทุกระดับอาจจัดกิจกรรมส่งเสริม อบรม เสริมสร้างความรู้ทักษะในการใช้งานอุปกรณ์ ให้สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- Davis, F. D. (1989). *Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology*. MIS quarterly, 13(3), 319-340. Retrieved from JSTOR database.
- McClelland, D.C., (1985). *Human motivation*. Chicago: Scott, Foresman.

- McKinsey Global Institute. (2563). ศักยภาพ *Work From Home* สะท้อนความพร้อมของประเทศ. สืบค้น <https://brandinside.asia/what-quality-of-work-from-home-means/Workplace>. (2564). การทำงานจากทางไกลจะเป็นอย่างไรในอนาคต. สืบค้นจาก <https://th-th.workplace.com/blog/the-future-of-remote-work>
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2563). 'Work From Home' คืออะไร ช่วยให้ออกจาก 'โควิด-19' ได้อย่างไร. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/872368?fbclid=IwAR2JGMeKRAC468mdLA3M1-NOoHBsC6WehZaNcaWs3w1CQLLfmFwkXVOBkpU>
- กลุ่มพัฒนาวิชาการโรคติดต่อ. (2564). สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) มาตรการสาธารณสุข และปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง. สืบค้น <https://ddc.moph.go.th/uploads/files/2017420210820025238.pdf>
- คณะรัฐมนตรี. (2563). มาตรการ 6 ด้าน เพื่อลดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/27430>
- เฉลิมพร เย็นเยือก. (2565). การสื่อสารในองค์กร. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชาลินี จิตโชติพาณิชย์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบการทำงานทางไกล (Telework) ของพนักงานกรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีรยุทธ วัฒนาสุโข. (2553). องค์กรแห่งความเป็นเลิศที่ยั่งยืน. เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/teerayout/20100929/355442/องค์กรแห่งความเป็นเลิศที่ยั่งยืน.html>
- ปรีศ ชันธเสมา. (2563). ความพึงพอใจในการทำงานที่บ้านในช่วงโควิดระบาด โควิด-19 ของกลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยสยาม.
- มนัสนันท์ ศรีนาคร และ พิชิตเทพสมบัติ. (2553). การทำงานทางไกลและที่บ้าน Telework and Work at Home. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม 6(1), 109-108.
- ยง ภู่วรรณ. (2564). ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจการค้าการทำงาน. สืบค้นจาก <https://learningcovid.ku.ac.th/course/?c=7&l=2>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- ลักขิกา นุชอุดม. (2564). ทศนคติและความพึงพอใจของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (FMCG) ประเทศไทยต่อรูปแบบการทำงานที่บ้าน (Work from home) ในช่วงสถานการณ์วิกฤต COVID-19. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). กลยุทธ์การตลาด. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็กซ์จำกัด.

ผู้ให้บริการกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วในเมืองท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต

Service Provider and Behavior of Plastic Bag Using in Tourism City:
A Case Study of Phuket Province

อิทธิศักดิ์ จิราภรณ์วารี* และ ศุภกฤต ทวีสง่า

Ittisak Jirapornwaree* and Suppakit Taweasaga

หลักสูตรสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

Department of Environmental Social Sciences, School of Liberal Arts,
King Mongkut's University of Technology Thonburi

Email: ittisak.jira@kmutt.ac.th

Received 24 July 2023

Revised 17 August 2023

Accepted 17 August 2023

Infographic Abstract:

บทคัดย่อ

ปัญหาขยะพลาสติกของประเทศไทย ถือเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความจำเป็นต้องได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบ หนึ่งในวิธีการจัดการขยะพลาสติกควรคำนึงถึงเรื่องพฤติกรรมของผู้ให้บริการและผู้บริโภคเป็นสำคัญ การศึกษาเรื่องผู้ให้บริการกับพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วในเมืองท่องเที่ยว กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภคในการใช้บริการผู้ให้บริการในเมืองท่องเที่ยว โดยใช้เทคนิคการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลบริเวณ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าท้องถิ่น ร้านสะดวกซื้อ และตลาดสด จำนวน 9 ครั้ง ผู้สังเกตการณ์จำนวน 3 คน โดยในแต่ละใช้ระยะเวลาในการสังเกตการณ์ประมาณ 45 – 60 นาทีต่อสถานที่ และใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของผู้ให้บริการมีผลต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า และ

ถนนคนเดิน ในทางกลับกันร้านค้าท้องถิ่น และตลาดสด พฤติกรรมของผู้บริโภคไม่มีความแตกต่างกัน ข้อค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้ให้บริการในการจัดการขยะพลาสติกแบบมุ่งเป้าเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายการจัดการขยะพลาสติกของประเทศไทยภายใต้แผนแม่บทการจัดการขยะพลาสติกของประเทศไทย 13 ปี ที่กำหนดเป้าหมายในการลด เลิกใช้ และนำกลับมาใช้ประโยชน์ 100 เปอร์เซ็นต์

คำสำคัญ : พฤติกรรมผู้บริโภค ขยะพลาสติก ถุงพลาสติก เมืองท่องเที่ยว

Abstract

Plastic waste in Thailand is an environmental aspect necessary for systematic management. One strategy for controlling plastic waste should be the behavior of service providers and customers. This study, “Service Provider and Behavior of Plastic Bag Using in Tourism City: A Case Study of Phuket Province” aims to study the consumer behavior of plastic bag use in a tourism city. Participation and Non-participation techniques were selected to collect the data—9 times, with 3 observers, in department stores, local shops, convenience stores, and fresh markets. Each observation takes between 45 and 60 minutes per location. The results of this study found that types of service providers significantly affected the consumer behavior of plastic bag use at 1% level, especially convenience stores, department stores, and the walking street. Meanwhile, local and fresh markets were not significantly different at 1% level. The finding of this study was essential to set a target group of service providers in plastic waste management. Also, these results lead to achieving the goal as follows “The Thailand Roadmap of Plastic Waste Management 13th (2018 - 2030)” with the purpose of decreasing, stopping, and reusing 100 percent.

Keywords: Consumer Behavior, Plastic Waste, Plastic Bag, Tourism City

1. บทนำ

การศึกษาพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภคในการใช้บริการผู้ให้บริการในเมืองท่องเที่ยว เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ความต้องการของมนุษย์ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ประกอบกับระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีการอุปโภคและบริโภคที่ผันแปรไปในทิศทางเดียวกัน หนึ่งในนั้นคือขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นและไม่ได้มีการจัดการที่ดีก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาขยะพลาสติกในมหาสมุทร OECD (2022) ชี้ให้เห็นถึงขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นมาแล้วนั้นได้รับการจัดการที่ถูกวิธีเพียงร้อยละ 9 และขยะพลาสติกที่ไม่ได้รับการจัดการมีมากถึงร้อยละ 22 ของขยะพลาสติกทั้งหมด ประเทศไทยถือเป็นหนึ่งในประเทศที่ผลิตขยะพลาสติกในอันดับที่ 12 คิดเป็น 4.80 ล้านตันต่อปี (BrandInside, 2022) ประเด็นปัญหาเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ที่ถือเป็นหนึ่งรายได้สำคัญของประเทศ จากประเด็นสำคัญดังกล่าวประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะพลาสติก 13 ปี (พ.ศ. 2561 - 2573) ภายใต้การดำเนินการของ กรมควบคุมมลพิษ (2561) มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการจัดการขยะพลาสติกแบบบูรณาการ คือ ลดและเลิกใช้พลาสติก โดยใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายในปี พ.ศ. 2565 จะเลิกใช้ อีก 4 ชนิด ได้แก่ พลาสติกหิ้วที่มีความหนาน้อยกว่า 31 ไมครอน กล่องโฟมบรรจุอาหาร หลอดพลาสติก (ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้สำหรับเด็ก คนชรา และผู้ป่วย) และแก้ว พลาสติกแบบบาง ประเภทใช้ครั้งเดียว จากการศึกษาเดียวกันได้นำเสนอวงจรการเกิดขยะพลาสติกและชี้ให้เห็นว่า “ถุงพลาสติกหิ้ว” เป็นขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51 ของขยะพลาสติกทั้งหมด

ทั้งนี้การเกิดขยะพลาสติกมีความจำเป็นต้องเข้าใจพฤติกรรมของผู้บริโภค และผู้ผลิตเพื่อที่จะนำมาซึ่งการออกแบบวิธี และ/หรือมาตรการการจัดการขยะพลาสติกที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลจากการศึกษาในงานวิจัยที่ได้มีการศึกษามาก่อนหน้านี้แล้วนั้นกลับ พบว่า แท้จริงแล้วมีปัจจัยภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภค อาทิ อาชีพ (วิชญ์ คงสุวรรณ และจำลอง โพธิ์บุญ, 2561) การเรียกเก็บค่าถุงพลาสติกหิ้ว (Senturk & Dumludag, 2021) ต่างเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วทั้งงานวิจัยส่วนใหญ่เน้นในการศึกษาถึงปัจจัยภายในเป็นส่วนใหญ่ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น อย่างไรก็ตามปัจจัยภายนอกที่เอื้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมยังมีการศึกษาที่ยังไม่แพร่หลาย งานวิจัยชิ้นนี้จึงให้ความสำคัญกับ ประเภของผู้ให้บริการ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วเพื่อที่จะออกแบบมาตรการ และ/หรือแนวทางแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการจัดการขยะพลาสติก ประเภทถุงพลาสติกหิ้วที่เหมาะสมกับผู้ให้บริการในแต่ละประเภท เทคนิคการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมสามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์การรับถุงพลาสติกหิ้วที่เข้าใช้บริการ โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะไปเติมเต็ม และเข้าใจพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมในการรับถุงพลาสติกหิ้วที่มีความแตกต่างกัน มากไปกว่านั้นสามารถที่นำมาใช้ในการ

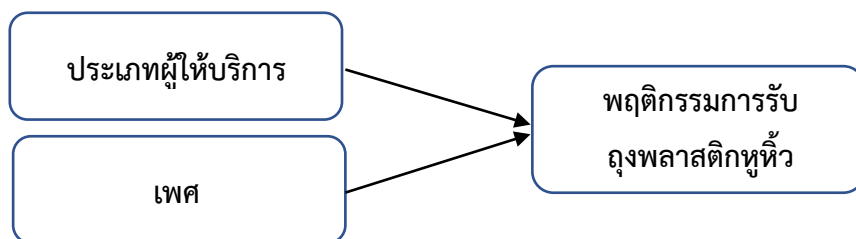
ปรับปรุงแผนการจัดการขยะพลาสติกของประเทศไทยภายใต้แผนแม่บทการจัดการขยะพลาสติก 13 ปี ในแผนระยะที่ 2 และ 3 เพื่อจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้แผนแม่บทดังกล่าว อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยที่มีการบริโภคและอุปโภคที่ยั่งยืน เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกได้อย่างสมดุลและยั่งยืน (Makarchev et al., 2022)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภคในการใช้บริการผู้ให้บริการในเมืองท่องเที่ยว

3. กรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย

ภาพที่ 1 อธิบายเพิ่มเติมได้ว่าตัวแปรอิสระ (Independent Variables) มี 2 ตัวแปร คือ ประเภทผู้ให้บริการ และ เพศของผู้บริโภค ในขณะที่ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ของการศึกษาในครั้งนี้คือ พฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภคที่เข้าใช้บริการผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้การศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ 2 สมมติฐาน คือ ประเภทผู้ให้บริการ และเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วในการเข้าใช้บริการที่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 พื้นที่ศึกษา

อำเภอเมือง และอำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต โดยพื้นที่ที่คัดเลือกในการสังเกตการณ์เก็บข้อมูลครอบคลุมบริเวณที่มีการใช้บริการที่หนาแน่น และ/หรือเป็นที่นิยมที่ประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการบ่อยครั้ง

4.2 การเก็บข้อมูล และกลุ่มประชากรตัวอย่าง

4.2.1 การเก็บข้อมูล

1) การลงพื้นที่สังเกตพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ต บริเวณห้างสรรพสินค้า ร้านค้าท้องถิ่น ร้านสะดวกซื้อ และตลาดสด จำนวน 9 ครั้ง ผู้สังเกตการณ์จำนวน 3 คน โดยในแต่ละใช้ระยะเวลาในการสังเกตการณ์ประมาณ 45 – 60 นาทีต่อสถานที่

2) การเข้าใช้บริการผู้ให้บริการด้วยตนเอง โดยการกำหนดเงื่อนไขการซื้อสินค้า คือ ประเภหสินค้าและงบประมาณที่ใช้ต่อครั้งในการเข้ารับบริการ

4.2.2 กลุ่มประชากรตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้กำหนดกลุ่มประชากรตัวอย่างคือ ประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้บริการผู้ให้บริการ 5 ประเภท คือ ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าท้องถิ่นและ/หรือหาบเร่ แผงลอย ตลาดสด และถนนคนเดิน (ตลาดเฉพาะกิจ) ประกอบกับใช้ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างจากการสังเกตการณ์

n = 596	ร้านสะดวกซื้อ	ห้างสรรพสินค้า	ร้านค้าท้องถิ่นและ/หรือหาบเร่แผงลอย	ตลาดสด	ถนนคนเดิน
จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างจากการสังเกตการณ์	259 (43.30%)	104 (17.40%)	17 (2.80%)	47 (7.90%)	169 (28.30%)

4.3 วิธีดำเนินการศึกษา

1) การออกแบบแบบบันทึกการสังเกตการณ์ และทำความเข้าใจกับผู้สังเกตการณ์ในการบันทึกพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภค โดยประเด็นที่ให้ความสำคัญคือ เพศ จำนวนถุงพลาสติกที่รับ และพฤติกรรม

การใช้ถุงพลาสติกหิ้ว (ไม่รับถุงพลาสติกหิ้ว หรือซื้อสินค้าแต่ถือสินค้าด้วยมือ รับถุงพลาสติกหิ้วจากร้านค้า และมีการเตรียมภาชนะสำหรับบรรจุสินค้ามาด้วยตนเอง)

2) การสำรวจพื้นที่ และรวบรวมพฤติกรรมผู้บริโภคจากคนในพื้นที่

3) การกำหนดจุดสังเกตการณ์ ครอบคลุมพื้นที่ และช่วงวันและเวลาที่มีการใช้บริการหนาแน่น อาทิ บริเวณพื้นที่หาตลาดโดยกำหนดช่วงเป็นบริเวณต้น กลาง และท้ายหาตลาด ห้างสรรพสินค้าประจำจังหวัด ตลาดนัดสะพานหิน ถนนคนเดิน และสถานที่อื่น ๆ โดยครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต

4) การเข้าใช้บริการผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ ด้วยทีมวิจัย โดยกำหนดชนิดสินค้า และงบประมาณต่อครั้ง ในการซื้อเพื่อทำการบันทึกพฤติกรรมผู้ให้บริการ และใช้ประกอบการอธิบายปรากฏการณ์ทางพฤติกรรมผู้บริโภค ที่ได้จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

5) การจัดการ วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการศึกษา

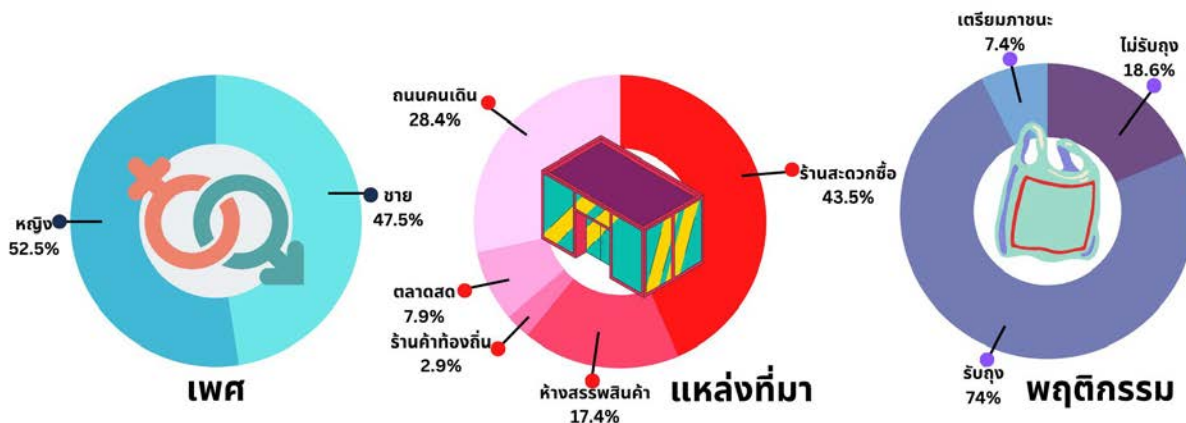
4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าเฉลี่ย และความถี่ ในการอธิบายข้อมูลพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภค และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ t-test และ One-way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผลการศึกษา

การสังเกตการณ์พฤติกรรมแจกถุงหิ้วของผู้ให้บริการ และการรับถุงพลาสติกจากผู้บริโภค โดยจากการลงพื้นที่สังเกตพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ต วันที่ 9 – 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่สังเกตการณ์บริเวณ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าท้องถิ่น ร้านสะดวกซื้อ และตลาดสด จำนวน 9 ครั้ง ผู้สังเกตการณ์จำนวน 3 คน โดยในแต่ละใช้ระยะเวลาในการสังเกตการณ์ประมาณ 45 – 60 นาทีต่อสถานที่ ผลการศึกษาทั้งหมด 596 ตัวอย่าง แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง จำนวน 283 และ 313 ตัวอย่าง ตามลำดับ จำแนกประเภทผู้ให้บริการ แบ่งเป็น ร้านสะดวกซื้อมากที่สุด จำนวน 259 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาคือถนนคนเดิน จำนวน 169 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 28.40 ห้างสรรพสินค้า จำนวน 104 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 17.40 ในทางกลับกันร้านค้าท้องถิ่นน้อยที่สุด จำนวน 17 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.90 และตลาดสด จำนวน 47 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 7.90 พฤติกรรมกรรับถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภคที่ใช้บริการในสถานที่ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังพบพฤติกรรมกรรับถุงพลาสติกจากผู้ให้บริการทั้งแบบที่ได้รับถุงพลาสติกแบบมีค่าใช้จ่ายและไม่มี

ค่าใช้จ่าย จำนวน 441 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมาคือพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ไม่รับถุงพลาสติก จำนวน 111 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 18.60 และมีการเตรียมและ/หรือพกถุงพลาสติกมาด้วยตนเองยังพบได้น้อยที่สุด จำนวน 44 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 7.40 ภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ลักษณะประชากรกลุ่มตัวอย่าง: เพศ แหล่งที่มา และพฤติกรรมผู้บริโภค

เมื่อพิจารณากรณีที่ผู้บริโภครับถุงพลาสติกหิ้วจากผู้ให้บริการ (ตารางที่ 2) อธิบายได้ว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคที่รับถุงพลาสติกจากตลาดสดมากที่สุด จำนวนถุงพลาสติกเฉลี่ยที่รับคิดเป็นช่วง 2.60 – 2.70 ใบต่อคน (ประมาณ 3 ใบต่อคน) รองลงมาคือห้างสรรพสินค้า จำนวนถุงพลาสติกเฉลี่ยที่รับคิดเป็นช่วง 1.80 – 1.90 ใบต่อคน (ประมาณ 2 ใบต่อคน) และร้านค้าท้องถิ่น (ร้านขายของชำ) จำนวนถุงพลาสติกเฉลี่ยที่รับคิดเป็นช่วง 1.00 – 1.50 ใบต่อคน (ประมาณ 2 ใบต่อคน) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในมิติของเพศกับพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วในทุกแหล่งผู้ให้บริการ พบว่า พฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยในการรับถุงพลาสติกที่สูงกว่าเพศชาย โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยการรับถุงพลาสติกเท่ากับ 1.60 ใบต่อคน และเพศหญิงมีค่าเท่ากับ 1.68 ใบต่อคน

ตารางที่ 2 จำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่ผู้บริโภครับจำแนกตามประเภทผู้ให้บริการ (หน่วย : 1 ครั้ง/ใบ/คน)

จำนวน ครั้ง	ร้านสะดวกซื้อ		ห้างสรรพสินค้า		ถนนคนเดิน		ตลาดสด		ร้านค้าท้องถิ่น	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1	1.5	0.0	3.0	2.5	1.6	1.3	3.9	4.2	1.0	2.0
2	1.0	1.8	2.8	1.9	1.3	1.3	1.3	1.2	1.0	1.0
3	1.5	1.1	1.7	2.5	1.0	1.1				
4	1.5	1.0	1.7	1.3						
5	0.0	2.0	0.0	1.2						
6	2.0	1.0								
7	1.4	1.2								
8	2.0	1.0								
9	1.2	1.2								
$\bar{x}$	1.3	1.1	1.8	1.9	1.3	1.2	2.6	2.7	1.0	1.5

หมายเหตุ: $\bar{x}$ = จำนวนถุงพลาสติกหิ้วเฉลี่ยที่ผู้บริโภครับ (1 ครั้ง/ใบ/คน)

จากตารางที่ 2 อธิบายเพิ่มเติมได้ว่า พฤติกรรมการรับถุงพลาสติกที่มาใช้บริการร้านสะดวกซื้อ พบว่าจำนวนถุงพลาสติกเฉลี่ยที่รับคิดเป็นช่วง 1.10 – 1.30 ใบต่อคน (ประมาณ 2 ใบต่อคน) อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกของเพศชายมีค่าเฉลี่ยในการรับถุงพลาสติกที่สูงกว่าเพศหญิง โดยคิดเป็น 1.30 และ 1.10 ใบต่อคน ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ผู้ให้บริการ : ร้านสะดวกซื้อ

มากไปกว่านั้นจากการสังเกตการณ์พฤติกรรมผู้ให้บริการในการแจกถุงพลาสติกหิ้ว พบว่า มีการอำนวยความสะดวกโดยการวางถุงพลาสติกในบริเวณผู้ใช้บริการสามารถบริการตนเองได้ ดังแสดงดังภาพที่ 4 (ก.) ในทำนองเดียวกันการปรับตัวและการผ่อนคลายมาตรการณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้ว โดยมีการให้บริการถุงหิ้วแบบไม่มีค่าใช้จ่ายเมื่อผู้ใช้บริการซื้อสินค้ามากกว่าหรือเท่ากับ 150 บาทต่อคนต่อครั้ง (4 ข.)

(ก.) ถุงพลาสติกหิ้วที่ถูกเตรียมให้ผู้บริโภคใช้ด้วยตนเอง

(ข.) พฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของผู้บริโภค

ภาพที่ 4 พฤติกรรมผู้บริโภคในการรับถุงพลาสติกหิ้วจากผู้ให้บริการ (ร้านสะดวกซื้อ)

พฤติกรรมการรับถุงพลาสติกที่มาใช้บริการห้างสรรพสินค้า พบว่า จำนวนถุงพลาสติกเฉลี่ยที่รับคิดเป็นช่วง 1.80 – 1.90 ใบต่อคน (ประมาณ 2 ใบต่อคน) อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกของเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยในการรับถุงพลาสติกที่สูงกว่าเพศชาย โดยคิดเป็น 1.90 และ 1.80 ใบต่อคน ตามลำดับ ในขณะที่พฤติกรรมการรับถุงพลาสติกที่มาใช้บริการถนนคนเดิน (สถานที่ท่องเที่ยว) พบว่า จำนวนถุงพลาสติกเฉลี่ยที่รับคิดเป็นช่วง 1.20 – 1.30 ใบต่อคน (ประมาณ 2 ใบต่อคน) อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกของเพศชายมีค่าเฉลี่ยในการรับถุงพลาสติกที่สูงกว่าเพศหญิง โดยคิดเป็น 1.30 และ 1.20 ใบต่อคน ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ผู้ให้บริการ : ถนนคนเดิน

ในทำนองเดียวกันพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกของเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยในการรับถุงพลาสติกที่สูงกว่าเพศชาย จากการสังเกตการณ์พฤติกรรมการรับถุงพลาสติกที่มาใช้บริการตลาดสด และร้านขายของชำ และ/หรือหาบเร่แผงลอย พบว่า จำนวนถุงพลาสติกเฉลี่ยที่รับคิดเป็นช่วง 2.60 – 2.70 ใบต่อคน (ประมาณ 3 ใบต่อคน) และ ช่วง 1.00 – 1.50 ใบต่อคน (ประมาณ 2 ใบต่อคน) ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 6 และ 7

ภาพที่ 6 ผู้ให้บริการ : ตลาดสด

ภาพที่ 7 ผู้ให้บริการ : หาบเร่แผงลอย

กล่าวโดยสรุป ผลการศึกษาจากการสังเกตพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกของผู้บริโภคที่ใช้บริการตามสถานที่ต่าง ๆ พบว่า จำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่ผู้บริโภคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ใบต่อคนต่อครั้ง (ประมาณ 3 ใบต่อคนต่อครั้ง) โดยแหล่งที่พบการรับถุงพลาสติกหิ้วมากที่สุด คือ ตลาดสด

เมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วในการเข้าใช้บริการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า เพศชาย และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยการรับถุงพลาสติกหิ้ว จำนวน 1.17 และ 1.16 ใบต่อคนต่อครั้ง (ประมาณ 2 ใบต่อคนต่อครั้ง) สรุปได้ว่าพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของเพศชายและเพศหญิงในการใช้บริการผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ตมีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของเพศชายและเพศหญิงในการใช้บริการผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ต

เพศ	N	Mean	S.D.	t	df	Sig.
ชาย	283	1.17	.994	.209	579.714	.835
หญิง	313	1.16	.939			

ในขณะที่การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ประเภทผู้ให้บริการที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วในการเข้าใช้บริการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการศึกษาพบว่าประเภทของผู้ให้บริการที่ต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของประเภทผู้ให้บริการต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วในจังหวัดภูเก็ต

		df	Sum of Squares	Mean Square	F	P
พฤติกรรมการรับ	ระหว่างกลุ่ม	4	134.008	33.502	47.156	.000*
ถุงพลาสติกหิ้ว	ภายในกลุ่ม	591	419.878	.710		
	รวม	595	553.886			

หมายเหตุ: * คือ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) พบว่า ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า และถนนคนเดิน มีผลต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกคู่ ในทางกลับกันพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วจากร้านค้าท้องถิ่นกับตลาดสดกับไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบความแตกต่างของประเภทผู้ให้บริการต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วในจังหวัดภูเก็ต เป็นรายคู่

ประเภทผู้ให้บริการ	ค่าเฉลี่ย	1	2	3	4	5
		0.73	1.56	2.00	2.26	1.21
1	0.73	-	-.832*	-1.274*	-1.529*	-.481*
2	1.56		-	-.442*	-.698*	.351*
3	2.00			-	-.255	.793*
4	2.26				-	1.048*
5	1.21					-

หมายเหตุ: 1 คือ ร้านสะดวกซื้อ 2 คือ ห้างสรรพสินค้า 3 คือ ร้านค้าท้องถิ่น

4 คือ ตลาดสด 5 คือ ถนนคนเดิน

* คือ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

6. อภิปรายผล

ผลการศึกษาเพศ และประเภทของผู้ให้บริการส่งผลต่อพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วในเมืองท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการรับถุงพลาสติกหิ้วของเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ อัจฉราพรรณ ลิขพันธ์ และวิชญ์ เหลืองลือ (2557) ที่กล่าวว่า การรับถุงพลาสติกหิ้วของคนไทยเป็นความเคยชินของพฤติกรรม และมองว่าถุงพลาสติกหิ้วเป็นสิ่งจำเป็นและสะดวก ผู้ให้บริการส่วนใหญ่ยังคงแจกถุงพลาสติกหิ้วเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า ทั้งนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของแผนแม่บทการจัดการขยะพลาสติกของประเทศไทย 13 ปี พ.ศ. 2561 – 2573 โดยการดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการในระยะแรกที่เน้นในการขอความร่วมมือจากผู้ให้บริการประเภท ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ และร้านสะดวกซื้อในการงดการแจกถุงพลาสติกหิ้ว ซึ่งผลการเปรียบเทียบรายคู่ของการศึกษาในครั้งนี้พบว่า จำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่มีค่าเฉลี่ยของทั้งสองแหล่งต่างมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าผู้ให้บริการประเภทอื่นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ต่างสอดคล้องกันกับ ธริดา เสนาวงษ์, นริสา อินทร์สอน, พงษ์เพชร ไบงาม, สง่า ทับทิมหิน, และปวีณา ลิ้มปิที ปรากฏ (2564); ธงชัย สุธีรศักดิ์, วัชรวิดี ลิ้มสกุล, ณัฏฐินี อุทกุล และณัฏฐาพร อุทกุล (2563) ที่รายงานว่าร้านค้าท้องถิ่นโดยเฉพาะร้านอาหารยังมีพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกในรูปแบบเดิม โดยงานวิจัยชิ้นดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าร้านค้าหาบเร่ แผงลอยเป็นผู้ให้บริการที่แจกถุงพลาสติกหิ้วมากที่สุด

7. สรุปผลการศึกษา

การจัดการขยะพลาสติกถือเป็นหนึ่งในประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีความเร่งด่วนในการแก้ปัญหา ทั้งนี้ผลการดำเนินการตามแผนแม่บทการจัดการขยะพลาสติกของประเทศไทย 13 ปี พ.ศ. 2561 – 2573 เป็นหนึ่งในเครื่องมือการจัดการเชิงนโยบายของภาครัฐที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทดังกล่าวมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของแผนที่ได้กำหนดไว้ หน่วยงานที่ดูแลทางด้านนี้มีความจำเป็นต้องทบทวนแผนและปรับปรุงแนวทาง และ/หรือมาตรการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้ให้บริการและผู้บริโภคเป็นสำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการแจกถุงพลาสติกหิ้วที่มีความผ่อนคลายมากขึ้น และมีการนำมาใช้ในการเอื้อประโยชน์ทางการตลาด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการลดการเกิดขยะให้น้อยที่สุด (Waste Minimization) ภาครัฐควรเปลี่ยนแนวทางการดำเนินการจากการเข้าร่วมแบบสมัครใจเป็นแนวทางเชิงบังคับที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อลดการเกิดขยะพลาสติกให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด มากไปกว่านั้นควรจัดทำมาตรฐานการผลิตถุงพลาสติกหิ้วที่ใช้ให้มีมาตรฐานเดียวกันเพื่อง่ายต่อการจัดการขยะในขั้นสุดท้าย

การศึกษาในอนาคต ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางในการขยายพื้นที่ในการศึกษาโดยคำนึงถึงเรื่องของบริบทที่มีความแตกต่างกัน อาทิ บริบทความเป็นเมือง บริบทความเป็นชนบท บริบทความเป็นเมืองอุตสาหกรรม เป็นต้น เพื่อที่ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการทำนายพฤติกรรมของผู้บริโภคที่แม่นยำมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- BrandInside. (2022). ขยะพลาสติกไทย ติดอันดับ 12 ของโลก ปริมาณ 4.8 ล้านตันต่อปี หลักๆ จากความนิยม Food Delivery. from BrandInside <https://brandinside.asia/plastic-pollution/>
- Makarchev, N., Xiao, C., Yao, B., Zhang, Y., Tao, X., & Le, D. A. (2022). Plastic consumption in urban municipalities: Characteristics and policy implications of Vietnamese consumers' plastic bag use. *Environmental Science & Policy*, 136, 665-674.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.envsci.2022.07.015>
- OECD. (2022). Plastic pollution is growing relentlessly as waste management and recycling fall short, says OECD. from OECD, <https://www.oecd.org/environment/plastic-pollution-is-growing-relentlessly-as-waste-management-and-recycling-fall-short.htm>
- Senturk, G., & Dumludag, D. (2021). An evaluation of the effect of plastic bag fee on consumer behavior: Case of Turkey. *Waste Management*, 120, 748-754.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.wasman.2020.10.042>

กรมควบคุมมลพิษ. (2561). *Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.

ธงชัย สุธีรศักดิ์, วัชรวัติ ลิ้มสกุล, ณัฐินี อุทกุล และณัฐบาพร อุทกุล. (2563). พฤติกรรมการใช้บรรจุภัณฑ์ใส่อาหารที่ใช้แล้วทิ้งของร้านอาหารขายอาหาร กรณีศึกษา อำเภอเมืองและอำเภอกะห้ จังหวัดภูเก็ต. *วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา* 2(1): 68-72.

ธริตา เสนาวงษ์, นริสา อินทร์สอน, พงษ์เพชร ใบงาม, สง่า ทับทิมหิน, และปวีณา ลิ้มปิทีปการ. (2564). การรับรู้นโยบายการจัดการขยะพลาสติกและพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกของผู้ค้าในตลาดเจริญศรี อำเภอวารินชำราย จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9* 15(37): 210-223.

วิชญ์ คงสุวรรณ และจำลอง โพธิ์บุญ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้วของประชาชน ในกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีเขตห้วยขวาง. (วิทยาสตรมหาบัณฑิต), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

อัจฉราพรรณ ลิ้มพันธ์ และวิชญ์ เหลืองล่อ. (2557). เจตคติและพฤติกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 34(1), 70-88.

**มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในสถานการณ์การ
แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4**
**SAFETY MEASURES FOR ORGANIZATIONS (COVID FREE SETTING) THE EPIDEMIC SITUATION
OF COVID-19 TYPE 1 MARKET IN HEALTH REGION 4**

ชัชชนันท์ ปุ้แกว * และ สุจิตรา ประทุมตรี

Chatchanan Pookaew * and Sujitra Pratumtri

ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

Regional Health Promotion Center 4 Saraburi

Email: chatchanan.pookaew@gmail.com

Received 24 July 2023

Revised 17 August 2023

Accepted 15 September 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นตลาดประเภท 1 ที่พบผู้ป่วยโควิด 19 จำนวน 48 แห่ง และผู้บริหารตลาด จำนวน 48 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสดและแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษพบว่า ตลาดที่ผ่านมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ครบทั้ง 3 ด้าน มีจำนวน 19 แห่ง (39.6%) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) ผ่านมากที่สุด จำนวน 36 แห่ง (75.0%) และพบว่าตลาดมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดสวมหน้ากากอนามัยไม่ถูกวิธี ส่งผลให้เพิ่มโอกาสในการติดเชื้อโควิด 19 ตลาดควรมีการปฏิบัติตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) อย่างเคร่งครัดและมีการกำกับติดตามโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในพื้นที่ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 และเพื่อรองรับสถานการณ์โรคติดเชื้ออุบัติใหม่และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ

คำสำคัญ : มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting), ตลาดประเภท 1, พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

Abstract

This study was mixed methods research using quantitative research method as the primary and qualitative research method as a supplementary by applying SWOT Analysis concepts and theories. To study the situation of safety measure for organizations (COVID Free Setting) for fresh markets consisting of 1) COVID-Free Environmental management 2) COVID Free Personnel and 3) COVID-Free Customer in type 1 market in health region 4 and to prepare recommendation for surveillance and prevention of COVID-19 for the Type 1 market, in health region 4. The samples were collected from a purposive sampling, which is type 1 market with 48 markets where COVID-19 cases were found and 48 market executives. Data were collected using the safety measures for organizations (COVID Free Setting) for fresh markets assessment and market executive interview. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis. The results of the study found that there are 19 markets that have passed all three measures (39.6%). When the measures were classified, it was found that COVID-Free Personnel was the most passed measure in 36 markets (75.0%). And also found that the market has a plan to manage and improve the market according to the advice of the officer. Market vendors wear masks incorrectly this increases chances of contracting COVID-19. The market should strictly adhere to the safety measures for the organization (COVID Free Setting) and is monitored by local government organizations in the area to prevent the COVID-19 pandemic, to enhance the situation of emerging infectious diseases and re-emerging infectious diseases. And to further enhance the quality of life of the people.

Keywords: SAFETY MEASURES FOR ORGANIZATIONS (COVID FREE SETTING), TYPE 1 MARKET, HEALTH REGION 4

1. บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) หรือโรคโควิด 19

ได้ถูกกำหนดเป็นโรคติดต่อร้ายแรง เป็นวิกฤตการณ์ครั้งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และเศรษฐกิจทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง และเมื่อต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีการระบาดใหญ่ (pandemic) ซึ่งเป็นการติดเชื้อทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 (กรมควบคุมโรค, 2563)

จากสถิติเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อ 234.5 ล้านคน และเสียชีวิต 4.7 ล้านคน สำหรับประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อ 1.5 ล้านคน และเสียชีวิต 16,850 คน (กรมควบคุมโรค, 2564)

หลายประเทศทั่วโลกมีการวางแผนที่จะอยู่ร่วมกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อให้ประชาชนในประเทศกลับมาใช้ชีวิตตามปกติให้เร็วที่สุด ด้วยมาตรการต่าง ๆ และกลับมาเปิดประเทศอีกครั้ง

ในส่วนของประเทศไทย ประชาชนมีการปรับตัวเพื่อให้ทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องเพิ่มความรู้ความตระหนักในการใช้ชีวิตมากกว่าปกติ ยกระดับความปลอดภัยเบื้องต้นด้วยการสวมหน้ากากทุกครั้งเมื่อออกจากบ้าน หรือใช้แอลกอฮอล์เจลล้างมือ และรัฐบาลได้มีประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และออกข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และมาตรา 11 แห่งพระราชกำหนดบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เพื่อควบคุมสถานการณ์ และจำกัดพื้นที่การแพร่ระบาดของโรคและจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด19 (ศบค.) ซึ่งเป็นกลไกระดับชาติที่สำคัญในการกำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกัน ควบคุมโรค ที่สอดคล้องตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ โดยให้ผู้ประกอบการหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบขององค์กรหรือหน่วยงานตรวจสอบและกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตาม “มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร” (COVID Free Setting) ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่โรคของสถานที่ กิจการ หรือกิจกรรมที่ได้อนุญาตให้เปิดดำเนินการได้ซึ่งประกอบด้วย

3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรคสุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564)

ตลาดสด เป็นแหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและเป็นศูนย์กลางการรวมตัวของกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า

ผู้ประกอบการด้านอาหาร และประชาชนทั่วไป กลุ่มคนดังกล่าวมีการซื้อวัตถุดิบจากตลาดสดเป็นส่วนใหญ่

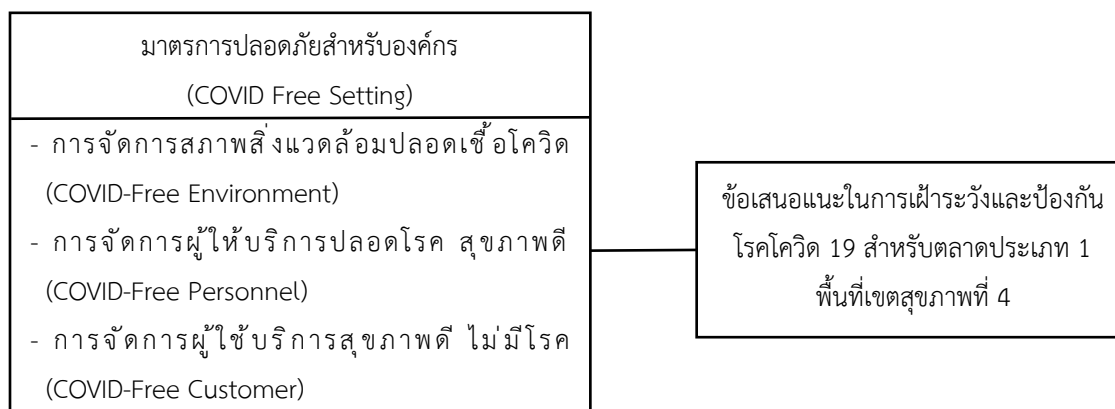
จึงนับได้ว่าตลาดสดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่ที่จำหน่ายในตลาดสดจะเป็นสินค้าประเภทอาหาร โดยเฉพาะอาหารสดประเภทเนื้อสัตว์ ผัก และผลไม้ รวมทั้งอาหารปรุงสำเร็จพร้อมบริโภค (สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ, 2564) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโค

โรนา 2019 ตั้งแต่วันที่ วันที่ 1 เมษายน 2564 ถึง 10 สิงหาคม 2564 พบผู้ติดเชื้อ 14,678 ราย ในตลาด 132 แห่ง ครอบคลุมถึง 23 จังหวัด โดยพบว่าตลาดที่พบผู้ติดเชื้อไม่ได้ประเมินตลาดตามมาตรการ COVID Free Setting ถึงร้อยละ 70.0 สำหรับตลาดที่ประเมินแล้วปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์มีเพียง ร้อยละ 25.0 (กรมประชาสัมพันธ์, 2564) และในเขตสุขภาพที่ 4 มีตลาดประเภท 1 จำนวน 150 แห่ง พบผู้ติดเชื้อในตลาดจำนวน 48 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 32.0 กระจายทุกจังหวัดและในตลาดทุกขนาด (ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี, 2564) การศึกษารุ่นนี้เป็นการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) เพื่อศึกษาสถานการณ์ มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 และเพื่อจัดทำ ข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ซึ่งจะสามารถ นำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์กับผู้ประกอบกิจการตลาด รวมถึงองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการปรับปรุงตลาดในพื้นที่รับผิดชอบให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เกิด การปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่ เขตสุขภาพที่ 4

3. กรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย

4. ทบทวนวรรณกรรม

1. มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) หมายถึง มาตรการป้องกันโรคภายใต้แนวปฏิบัติใหม่ เพื่อป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงจากการแพร่เชื้อโควิด 19 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรคสุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) (กรมอนามัย, 2564)

2. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดจาก coronavirus ชื่อ SARS-CoV-2 ไวรัสโคโรนา (CoVs) เป็นตระกูลใหญ่ของไวรัสหลายชนิดทำให้เกิดโรกระบบทางเดินหายใจในมนุษย์ตั้งแต่ไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่หายากและร้ายแรง เช่น กลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) และกลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) (World Health Organization, 2021) เป็นไวรัสที่มีเปลือกเป็นไขมันหุ้ม จึงทำให้มีรูปร่างคล้ายมงกุฏ เป็นไวรัสชนิด RNA ขนาดใหญ่ที่สุดในไวรัส RNA มีขนาด 0.06-0.14 ไมครอน ที่พบในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสัตว์ปีก มีหลักฐานจากการถอดรหัสพันธุกรรมพบว่า SARS-CoV-2 มีต้นกำเนิดมาจากค้างคาวมงกุฏเทาแดง การติดเชื้อที่ระบบทางเดินหายใจ และยังเป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่สำคัญทางสาธารณสุขโรคหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม (วรรณมน จันทรเบญจกุล, 2565)

3. ตลาดประเภท 1 หมายถึง ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 (กรมอนามัย, 2564)

4. ทฤษฎี SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (ธนภณ นิธิเชาวกุล, 2565) โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในของกิจการ ณ เวลาปัจจุบัน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน และเป็นการกำหนดโอกาส อุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้ทราบศักยภาพที่แท้จริงของกิจการ และนำมาพัฒนาเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมกับการดำเนินของกิจการ ณ ปัจจุบัน

5. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารตลาด จำนวน 48 คน จากตลาดประเภท 1 จำนวน 48 แห่ง ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากตลาดที่พบผู้ป่วยโควิด 19 ในช่วงระยะเวลา เดือนกันยายน 2564 ถึง ธันวาคม 2564 เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ของกรมอนามัย และแบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยและผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence, IOC) เท่ากับ 0.76 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร สำหรับตลาดประเภท 1 และเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาดโดยผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร โดยแสดงผลเป็น การแจกแจงความถี่ และการกระจายแบบร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาด โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

6. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4 มีตลาดที่ผ่านมาตรการครบทั้ง 3 ด้าน จำนวน 19 แห่ง ร้อยละ 39.6 และไม่ผ่านมาตรการ จำนวน 29 แห่ง ร้อยละ 60.4 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	19	39.6	29	60.4

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี ผ่านมากที่สุด จำนวน 36 แห่ง ร้อยละ 75.0 รองลงมาเป็นด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด ผ่าน 26 แห่ง ร้อยละ 54.2 และด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค ผ่าน 25 แห่ง ร้อยละ 52.1 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จำแนกตามมาตรการรายด้าน

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment)	26	54.2	22	45.8
2. ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel)	36	75.0	12	25.0
3. ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer)	25	52.1	23	47.9

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน จำนวน 45 แห่ง ร้อยละ 93.8 รองลงมา คือ เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำแผงค้า 1-2 เมตร, จำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตารางเมตร หรือ รักษาระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร จำนวน 44 แห่ง ร้อยละ 91.7 และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ กำหนดทางเข้า-ออก และจุดคัดกรอง พร้อมทั้งจัดพนักงานควบคุม, มีการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมีอุปกรณ์สำหรับหยิบจับอาหาร, จัดบริการเจลแอลกอฮอล์ประจำแผงค้า และจุดต่างๆ ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวน 10 แห่ง ร้อยละ 20.8 รองลงมา คือ จัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ไม่ขวางทางเดิน และไม่วางของสูงจนปิดกั้นการระบายอากาศ จำนวน 8 แห่ง ร้อยละ 16.7 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) จำแนกตามรายชื่อ

ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กำหนดทางเข้า-ออก และจุดคัดกรอง พร้อมทั้งจัดพนักงานควบคุม	38	79.2	10	20.8
2. ทำความสะอาดแผงจำหน่ายอาหาร และพื้นตลาดทุกวัน /ล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล 1 ครั้ง/สัปดาห์	41	85.4	7	14.6
3. ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วม และห้องน้ำทุก 1-2 ชั่วโมง	42	87.5	6	12.5
4. มีการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมีอุปกรณ์สำหรับหยิบจับอาหาร	38	79.2	10	20.8
5. จัดบริการเจลแอลกอฮอล์ ประจำแผงค้า และจุดต่างๆ ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ	38	79.2	10	20.8
6. เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำแผงค้า 1-2 เมตร	44	91.7	4	8.3
7. จำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตารางเมตร หรือรักษาระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร	44	91.7	4	8.3
8. งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน	45	93.8	3	6.2
9. มีระบบกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการ	43	89.6	5	10.4

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) จำแนกตามรายชื่อ (ต่อ)

ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10. จัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ	41	85.4	7	14.6
11. จัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ไม่ขวางทางเดิน และ ไม่วางของสูงจนปิดกั้นการระบายอากาศ	40	83.3	8	16.7

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง จำนวน 44 แห่ง ร้อยละ 91.7 รองลงมา คือ มีผู้รับผิดชอบกำกับ ติดตาม Timeline ผู้ขายทุกราย, ผู้รับผิดชอบกำกับ ติดตาม ไม่ให้มีการรวมกลุ่มพูดคุยขณะปฏิบัติงาน และงดรับประทานอาหารร่วมกัน จำนวน 41 แห่ง ร้อยละ 85.4 และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ มีทะเบียนแพคเกจ ผู้ขาย ผู้ช่วยขาย ที่เข้ามาจำหน่ายสินค้า, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด จำนวน 8 แห่ง ร้อยละ 16.7 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) จำแนกตามรายชื่อ

ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง	44	91.7	4	8.3
2. มีทะเบียนแพคเกจ ผู้ขาย ผู้ช่วยขาย ที่เข้ามาจำหน่าย สินค้า	40	83.3	8	16.7
3. มีผู้รับผิดชอบกำกับ ติดตาม Timeline ผู้ขายทุกราย	41	85.4	7	14.6
4. มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่าง เคร่งครัด	40	83.3	8	16.7

5. ผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ไม่ให้มีการรวมกลุ่ม พูดคุยขณะปฏิบัติงาน และงดรับประทานอาหารร่วมกัน	41	85.4	7	14.6
--	----	------	---	------

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้า และรับประทานอาหาร, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด, เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส หรือวิธีอื่น จำนวน 39 แห่ง ร้อยละ 81.2 และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ มีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ จำนวน 22 แห่ง ร้อยละ 45.8 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) จำแนกตามรายชื่อ

ด้านผู้ให้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ	26	54.2	22	45.8
2. งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้า และรับประทานอาหาร	39	81.2	9	18.8
3. มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด	39	81.2	9	18.8
4. เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส หรือวิธีอื่น	39	81.2	9	18.8

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาดวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎี SWOT Analysis จุดแข็ง Strengths (S) พบว่า ตลาดมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ หากพบผู้ติดเชื้อโควิด 19 มีการประสานงานไปยังหน่วยงานสาธารณสุข หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ และทุกแผงมีเจลแอลกอฮอล์ให้บริการ รวมถึงมีรูปแบบการชำระเงินแบบออนไลน์เพื่อลดการสัมผัส สำหรับจุดอ่อน Weaknesses (W) พบว่า มีผู้จำหน่ายสินค้าผู้ติดเชื้อโดยไม่แสดงอาการภายในตลาด หลังเลิกงานแรงงานชาวต่างชาติมีการรวมกลุ่มสังสรรค์กันภายในหอพัก และผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดสวมหน้ากากอนามัยไม่ถูกวิธี โอกาส Opportunities (O) พบว่า มีจุดคัดกรองก่อนเข้าตลาด รวมถึงมีการสนับสนุนจากหน่วยงานสาธารณสุข เช่น น้ำยาฆ่าเชื้อ เจลแอลกอฮอล์ สเปรย์แอลกอฮอล์ face shield หมวกคลุมผม ถุงมือ ชุดตรวจ Antigen Test

Kit (ATK) และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 และอุปสรรค Threats (T) พบว่า มีผู้ติดเชื้อโควิด 19 ภายในตลาดแต่ไม่แสดงอาการทำให้มีการระบาดเป็นระยะๆ

7. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปสถานการณ์มาตรการลดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พบว่า ตลาดที่ผ่านมาตรการครบทั้ง 3 ด้าน มีจำนวน 19 แห่ง ร้อยละ 39.6 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี เป็นด้านที่ผ่านมากที่สุด จำนวน 36 แห่ง ร้อยละ 75.0 มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้เกิดวิกฤติสุขภาพที่กระทบต่อชีวิตของผู้คนในทุกด้านอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และยังมีผลกระทบเชิงบวกที่ทำให้ประชาชนปรับตัวจากการตื่นตัวกลายเป็นตื่นรู้พร้อมที่จะรับมือกับการระบาดของโควิด 19 เช่น การมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งจะช่วยป้องกันการป่วยหนัก และลดอัตราการรับการรักษาในโรงพยาบาลเป็นเวลานานๆ รวมถึงลดอัตราการเสียชีวิตได้ (สำนักพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ, 2564) ในส่วนของการไม่พบเชื้อโดยการคัดกรองในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อัตราการล้มเหลวการด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอ รวมทั้งมาตรการภาครัฐกำหนดให้บุคคลต้องแสดงผลการตรวจ ATK ก่อนเข้าพื้นที่ ประชาชนจึงมีการจัดหาและมีการตรวจด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น (อนันต์ ไชยกุลวัฒนา, 2565) ในส่วนด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด ผ่านมาตรการ 26 แห่ง ร้อยละ 54.2 มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน, เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำแผงค้า 1-2 เมตร, จำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตารางเมตร ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยได้มีการควบคุมสถานการณ์ของโรคโดยกระทรวงสาธารณสุขเน้นย้ำในเรื่องของมาตรการ DMHTT ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่กระทรวงสาธารณสุขแนะนำ Distancing (D) คือการเว้นระยะห่างกับคนอื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร Mask Wearing (M) คือการสวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย Hand Washing (H) คือการหมั่นล้างมือบ่อยๆ ทั้งน้ำสบู่ และเจลแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อ Testing (T) คือตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนเข้าพื้นที่ Thai Cha na (T) คือการสแกนแอปพลิเคชันไทยชนะทุกครั้งที่เดินทางไปสถานที่ต่างๆ และโหลดแอปพลิเคชันหมอชนะพร้อมลงทะเบียนการเดินทางเมื่อไปสถานที่เสี่ยง (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) และในด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค ผ่านมาตรการ 25 แห่ง ร้อยละ 52.1 มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัสหรือวิธีอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะธนาคารแห่งประเทศไทยหรือแบงก์ชาติได้ทำการเปิดระบบการชำระเงินแบบใหม่ผ่านระบบคิวอาร์โค้ด (QR Code) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก

สะดวกในการชำระเงินซื้อขายสินค้า ซึ่งนำมาใช้ควบคู่กับแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่อกับบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัญชีธนาคาร จึงทำให้ผู้ใช้บริการในตลาดมีการเลือกการชำระเงินด้วยแอปพลิเคชันผ่าน QR code เพื่อลดการสัมผัส และลดโอกาสเสี่ยงที่ทำให้เกิดการติดเชื้อโควิด 19 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) สำหรับ ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาดเมื่อวิเคราะห์ SWOT Analysis และวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ตลาดควรมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กรและกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 และควรให้ผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้ามีการปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-A ภายในตลาด รวมถึงการจัดเตรียมน้ำยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค กรณีเกิดการระบาดของโรคโควิด 19 และควรล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล ในกรณีที่มีการระบาดของโรคโควิด 19 ให้ล้างสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และในกรณีทั่วไปให้ล้างตลาดเดือนละ 1 ครั้ง

การศึกษามาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4 ผลการประเมินมาตรการฯ ทั้ง 3 ด้าน ผ่านร้อยละ 39.6 ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของกมลลักษณ์ จินดาไตรรัตน์ (2565) ศึกษาการพัฒนามาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในโรงพยาบาลบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผลการปฏิบัติตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในโรงพยาบาล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผ่านเกณฑ์ครบทั้ง 3 ด้าน ร้อยละ 100.0

สำหรับข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ไม่ผ่านมาตรการทั้ง 3 ด้าน จำนวน 29 แห่ง ร้อยละ 60.4 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กรมอนามัย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรนำมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาตลาดประเภท 1 ทั่วประเทศ

2. ควรมีการปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำกฎกระทรวงฯ ใช้ในการพัฒนาระดับมาตรฐานการดำเนินงานตลาดสดน่าซื้อ วิธีใหม่ ในการป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 และรองรับสถานการณ์โรคติดเชื้ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases) และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ (Re-emerging Infectious Diseases) เพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค ไม่ผ่านมากที่สุด จำนวน 23 แห่ง ร้อยละ 47.9 โดยพบว่ามาตรการมีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ ไม่ผ่านมากที่สุด จำนวน 22 แห่ง ร้อยละ 45.8 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินตลาด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย และแกนนำผู้ขายของในตลาด เพื่อร่วมเป็นคณะกรรมการกำกับติดตามผู้ประกอบการตลาด ผู้ให้บริการ และผู้ให้บริการในการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในตลาดประเภท 1 ได้อย่างถูกต้อง เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง ควบคุม และปฏิบัติตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 เพื่อให้ตลาดในพื้นที่รับผิดชอบได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดควรวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาระดับตลาดประเภท 1 เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย และวางแผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นรอบระยะเวลาตามความเหมาะสมและสื่อสารให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

4. ควรส่งเสริมให้มีชมรมผู้ประกอบการตลาด ชมรมผู้ขายของในตลาด มีการรวมกลุ่มในระดับจังหวัดและระดับเขต เพื่อให้เกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดประเภท 1 อย่างต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานราชการเป็นที่ปรึกษา และกระบวนการทำงาน หรือการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ควรเป็นระเบียบที่สมาชิกชมรมร่วมกันกำหนดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพได้จากกลุ่มผู้บริหารตลาดเพียงกลุ่มเดียวซึ่งอาจได้ข้อมูลไม่ครอบคลุมในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ภายในตลาด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเพียงผู้บริหารตลาดเท่านั้น ซึ่งหากต้องการข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นจึงควรเลือกกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งต่อไปที่แตกต่างจากเดิม หรือเปลี่ยนขนาดของกลุ่มประชากร จากเดิมเป็นเพียงผู้บริหารตลาด อาจจะเพิ่มเป็น ผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการ ภายในตลาด เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีความแตกต่างกัน

2. ศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาด

ประเภท 1 ที่ไม่พบผู้ป่วยโควิด 19 เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีใช้เป็นแนวทางในกรณีที่มีโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- World Health Organization. (2021). *Coronavirus disease 2019 (covid-19) situation report-35*. เข้าถึงได้จาก https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/332197/WHO-2019-nCoV-FAQVirus_origin-2020.1-eng.pdf
- กมลลักษณ์ จินดาไตรรัตน์. (2565). การพัฒนามาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในโรงพยาบาลบางเลน จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพ*, 15(3), 274-285.
- กรมควบคุมโรค. (2563). *คู่มือการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับประชาชน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมควบคุมโรค. (2564). *สถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 อัปเดตรายวัน*. เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>
- กรมประชาสัมพันธ์. (2564). *กรมอนามัย แนะนำตลาด ยกกระดับมาตรการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 มากขึ้น*. เข้าถึงได้จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG210823192056335>
- กรมอนามัย. (2564). *กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551*. เข้าถึงได้จาก <https://foodsafety.anamai.moph.go.th/th/healthy-market/204496>
- กรมอนามัย. (2564). *Covid Free Setting*. เข้าถึงได้จาก แบบประเมินตนเองสำหรับประกอบการ THAI STOP COVID 2 Plus ประเภท ตลาดสด/ตลาดค้าส่ง: https://stopcovid.anamai.moph.go.th/attach/w774/f20211029011542_aXYMNAkrif.pdf
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *แนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1)*. สมุทรปราการ: บริษัท ทีเอส อินเทอร์เน็ต จำกัด.
- ชนกชน นิธิเชาวกุล. (2565). การวิเคราะห์ SWOT Analysis กับสถิติ SWOT Analysis with statistic. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 108-120.
- วรชมน จันทระเบญจกุล. (2565). *การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*. เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_km/handout002_26022020.pdf
- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). *การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment)*. เข้าถึงได้จาก ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย: <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/mobile-payment.aspx>

ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี. (2564). *สถานการณ์ตลาดสด เขตสุขภาพที่ 4*.

สำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP). (2564). *โครงการการประเมินการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564*. กรุงเทพฯ: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2564). เข้าถึงได้จาก ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 32):

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/200/T_0001.PDF

สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ. (2564). *คู่มือ ตลาดสดน้ำซึ่ วิถีใหม่*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

อนันต์ ไชยกุลวัฒนา. (2565). *การประเมินระบบการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตสุขภาพที่ 10 กรณีพื้นที่ชายแดน ไทย - ลาว - กัมพูชา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

SUCCESS PARTNER FOR YOUR ORGANIZATION AND COMMUNITY

บริการของเรา

- * วิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร ชุมชนและการตลาด
- * จัดอบรม/ประชุม/สัมมนา/ค่ายเยาวชน
- * รับทำสื่อการสอนอีเลิร์นนิ่ง
- * รับบริหารโครงการของกองทุนต่างๆ
- * รับจัดศึกษาความในและนอกประเทศ
- * รับประเมินผลการดำเนินงานโครงการและองค์กร
- * กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์แนวใหม่วอล์คแรลลี่
- * จัดทำBlg Data & Data Analytics
- * ที่ปรึกษา
 - ด้านบริหารทรัพยากรมนุษย์
 - ด้านคุณภาพ และเพิ่มผลผลิต
 - ด้านพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์และองค์กร
 - ด้านการเงินและระบบบัญชี
 - ด้านการตลาดและการขาย
 - ด้านระบบดิจิทัล
 - ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
 - ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าตลาดหลักทรัพย์
 - ด้านระบบมาตรฐานสากล
 - ด้านการสร้างแบรนด์และตลาดออนไลน์

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

สถาบันพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (บริษัท เอช อาร์ ดี ไอ จำกัด)

สำนักงานหัวหิน : 23/360 ซ.หัวหิน 94 ต.หัวหิน อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77110

โทร : 032-908448, 082-2579676, 081-8497413

E-mail : hrdi.huahin@gmail.com

Line ID : [hrdihuahin](#) FB : [Hrdi Huahin](#)